

Sevimli
Peyğəmbərimiz
nigarandır!

RZA MÜHƏQQIQI

Sevimli Peyğəmbərimiz Nigarandır!

Rza Mühəqqiqi

Tərcümə edən:
Məsumə Şahmərdanlı

Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsi

Tiflis – 2018

Buraxılışa məsul: Nurman TARIQ
Tərcümə edən: Məsumə ŞAHMƏRDANLI
Redaktor: Dilman ŞAHMƏRDANLI
Korrektor: Turac ELDARQIZI
Bədii və texniki tərtibat: İsmayıl SÜLEYMANLI
Üz qabığının dizaynı: Naib ALLAHVERDİYEV

Rza Mühəqqiqi. Sevimli Peyğəmbərimiz nigarandır!
“Parlaq İmzalar” Nəşriyyatı – 2018, 104 səh.

© Parlaq İmzalar / 2018

© Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsi / 2018

*Kitabın bütün hüquqları qorunur. İcazəsiz olaraq
hər hansı vasitə ilə nəşri qadağandır.*

Mündəricat

Müəllifin müqəddiməsi	9
Peyğəmbərin (s) sizin hidayətinizə olan şiddətli istəyi.....	10
Qarğış əvəzinə dua.....	12
Həzrət Peyğəmbər (s) və sizin tərəfinizdən kəsilən qurban	14
Həzrət Peyğəmbər (s) və kəfən satmaq.....	14
Əziz Peyğəmbərin (s) sizin nicatınıza görə duası	15
Əziz Peyğəmbərin (s) sizin nicatınız üçün şəfaəti	17

I Fəsil

Peyğəmbərimizin (s) Quran barəsində nigaranlığı

Peyğəmbərimizin (s) Quran barəsində nigaranlığı	21
I. Quranın kənara qoyulması	21
Napoleon və Quran	23

Quranın şikayəti	24
Peyğəmbərin Qurana verdiyi dəyər	25
II. Quranın təvi və təfsiri ilə bağlı	
həzrət Peyğəmbərin (s) nigarançılığı.....	26
Xəvaricin yolunu	
azması və şəxsi rəylə təfsiretmə	28

II Fəsil

Həzrət Peyğəmbərimizin (s) yolunu azmış rəhbərlərlə bağlı nigarançılığı

Həzrət Peyğəmbərimizin (s) yolunu azmış rəhbərlərlə bağlı nigarançılığı	33
Həzrət Peyğəmbərin (s) ümməti üçün üç duası	35
Azğın rəhbərlərin hakim olmaması üçün Peyğəmbərimizin (s) zəhmətləri.....	36
Hz. Peyğəmbər (s) Əhli-beytin (ə) tərk edilməsindən nigaran idi.....	37
Əziz Peyğəmbərimizin (s) haqqı tapmaq üçün çalışmaq haqda tövsiyəsi.....	39
Azğın rəhbərlərin hakimiyyətə gəlməməsi üçün həzrət Peyğəmbərimizin (s) tövsiyəsi.....	40
Yolunu azmış rəhbərlərə kömək haramdır!	41
Səfvanın dəvələrini Haruna kirayə verməsi	42

III Fəsil

Həzrət Peyğəmbərin (s)
alimin yolunu azmasından
nigarançılığı

Həzrət Peyğəmbərin (s) alimin yolunu azmasından nigarançılığı.....	47
Ümmətdən iki sinfin yolunu azması	47
Qurani bilən münafiq.....	48
Saleh alimlərin vəzifəsi	49

IV Fəsil

Peyğəmbərimizin (s)
ümmətin iqtisadi işləri
ilə bağlı nigaranlığı

Peyğəmbərimizin (s) ümmətin iqtisadi işləri ilə bağlı nigaranlığı.....	53
1. Həzrət Peyğəmbərin (s) nigaranlığı:	
Mal və sərvət	53
Kifayət qədər ruzi	54
Sədin sərvətinin çoxalması	56
Sələbə Ənsarinin sərvəti	60
Əziz Peyğəmbərimiz (s) xəsislik barəsində nigaran idi	63
Kasıblıq və var-dövlət ilahi sınaq kimi.....	63
Ümmətin varlılarının nicat yolu.....	64
Ümmətin kasıblarının nicat yolu.....	65
2. Həzrət Peyğəmbərin (s) nigaranlığı:	
Satıcılar və tacirlər	66

a) Haram loxma yeyənə nəsihət təsir etmir.....	66
Təkcə bir tikə haram onun axırına çıxdı.....	68
Bəhlul haram işdən qaçdı	69
b) Haram işin insanın nəslinə təsiri	70
c) Axirətdə giriftarçılıq və bədbəxtlik.....	71
Aman haram peşə və qazanc əlindən!.....	72
Haram qazancın tərkisi barəsində böyük savablar.....	73
Peyğəmbərimiz (s) ümmətinin sələmə düşməsindən nigaran idi.....	73
Əvvəl fiqh və əhkamı öyrənək	75

V Fəsil

Sevimli Peyğəmbərimizin (s) şəhvətlə bağlı nigaranlığı

Sevimli Peyğəmbərimizin (s) şəhvətlə bağlı nigaranlığı	79
1. Həzrət Peyğəmbərimiz (s) həvayi-nəfsə tabeçilikdən nigaran idi.....	79
2. Həzrət Peyğəmbər (s) qarına pərəstişdən nigaran idi	81
3. Əziz Peyğəmbərimiz (s) cinsi şəhvətdən nigaran idi	82
Gənc yaşlarında evlənmək barəsində hz. Peyğəmbərin (s) göstərişi.....	84
Naməhrəmə baxmaq.....	84

Naməhrəm üçün bəzənmək.....	86
Üçüncü şəxs şeytandır!	88
4. Əziz Peyğəmbərimiz (s) uzun arzulara görə nigaran idi.	89
İnsan ömrü və onun arzuları	90

VI Fəsil

Əziz Peyğəmbərimizin (s) başqa nigaranlıqları

Əziz Peyğəmbərimizin (s) başqa nigaranlıqları.....	95
1. Əziz Peyğəmbərimiz sileyi-rəhim barəsində nigaran idi.	95
2. Əziz Peyğəmbərimiz (s) ibadət və namaz barəsində nigaran idi.	97
İstifadə olunmuş mənbələr.....	100

Müəllifin müqəddiməsi

İslam Peyğəmbəri (s) camaata qarşı çox mehriban idi. Həmişə onların nicatının fikrini çəkərdi. O həzrət zəmanəsinin insanların nicatını fikirləşdiyi kimi, özündən əsrlər sonra gələcək insanların da nicatını fikirləşirdi. O cənab daim öz ümmətinin hidayət və qurtuluşunu düşünür, onların xilasını üçün çalışır və buna nail olmaq üçün planlar hazırlayırdı.

Həzrət Peyğəmbərimiz (s) ümmətinin gələcəyi ilə bağlı öz narahatlıqlarını həmişə bildirmişdir. O əziz, gələcək ümmətinə gah dua etmiş, gah əsrləri aşan nüfuzlu kəlamı ilə onlara müraciət edərək nicat yollarını onlara açıqlamış, gah da öz ibadətlərinin savabından onlara pay ayırmışdır. Mətləbin aydınlaşması üçün əvvəlcə bəzi ayələrə işarə edirik.

Peyğəmbərin (s) sizin hidayətinizə olan şiddətli istəyi

Qurani-kərim əziz Peyğəmbərimizin (s) xüsusiyyətlərini açıqlamaq istəyərkən onun bu xüsusiyyətinə özəlliklə işarə edərək buyurur:

*“(Ey ümmətim!) Sizə özünüzdən bir peyğəmbər gəlmişdir ki, sizin əziyyətdə (məşəqqətdə) düşməyiniz ona ağır gəlir, o sizdən (sizin iman gətirməyinizdən) ötrü təşnadır, möminlərlə şəfqətli, mərhəmətlidir”.*¹

Bəzi təfsirçilərin nəzərinə görə, bu ayə Peyğəmbərimizə (s) nazil olan sonuncu ayələrdəndir. Bununla insanlara bildirilir ki, Allah Rəsulunun (s) sizin hidayət, təkamül və xoşbəxtliyinizə çox marağı var.

Bu ayədə İslam peyğəmbərinin (s) dörd xüsusiyyətinə işarə edilir:

1. Sizin özünüzdən sizə peyğəmbər gəlmişdir: “... Sizə özünüzdən...”.

Bu cümlə Peyğəmbərimizin (s) camaatla olan sıx və qırılmaz rabitəsinə işarədir. Sanki camaatın canının yarısı və cəmiyyətin ruhu Peyğəmbər (s) surətində zahir olmuşdur. Buna görə də o həzrət camaatın bütün dərdlərini bilir, çətinliklərindən agahdır və onların qəm-qüssələrinə şərikdir. Buna görə də o həzrətin camaatın xeyrindən başqa bir şey buyurması

¹ “Tövbə”, 128.

və onların hidayətinin əksinə bir addım atmasını təsəvvür etmək qeyri-mümkündür.

2. **“Sizin əziyyəətə (məşəqqətə) düşməyiniz ona ağır gəlir”**. O nəinki sizin çətinliklərinizə qarşı diqqətsiz deyil, hətta sizin ağrı-acılarınız onu şiddətlə narahat edir. Əgər o sizin hidayətinizə bu qədər təkid edirsə, bunun tək səbəbi sizin zülm, sitəm, günah və bədbəxtlikdən nicat tapmağınızı istəməsidir.

3. **“O sizdən (sizin iman gətirməyinizdən) ötrü təşnədir”**.

(Ərəbcədəki) “hərisun” kəlməsi lüğətdə şiddətli istək mənasındadır. Yəni Peyğəmbər (s) camaatın iman gətirməsini və hidayətini şiddətlə istəyir. Lakin bu şiddətli istək kifayət deyil. Camaatın istək və qabiliyyəti də şərtidir. Necə ki, başqa bir ayədə gəlmişdir:

“(Ya Rəsulum!) Yoxsa (kafirlər) bu Qurana inanmasalar, (səndən üz döndərib getdiklərinə görə) arxalarınca təəssüflənib özünü həlakı edəcəksən?!”¹

Bu müraciət göstərir ki, Peyğəmbərimiz (s) camaata qarşı nə qədər mərhəmətli, vəzifəsini yerinə yetirməkdə necə israrlı imiş.

Əziz Peyğəmbərimizə (s) çox ağır gəlirdi ki, camaat Quranın, İslamın zülal çeşməsi qı-

¹ “Kəhf”, 6.

rağında oturduğu bir halda, ondan bəhrələn-məsin və təşnəlikdən həlak olsun. Bu dərd o cənabı çox üzürdü. Qəmlənirdi ki, nə üçün ağıla sahib olan insan (zülmət gecədə) bu qədər çiraqları qoyub, əyri-üyrü yollara üz tutsun və nəticədə, sıldırım qayalardan düşərək məhv olsun?!

Maraqlısı budur ki, bu ayə qeyd-şərtsiz, mütləq şəkildə buyurur ki, o sizə hərisdir. Amma hidayət barədə heç bir söz demir. Bu, o həzrətin (ə) insanların xeyir, səadət, irəliləyiş və yetişmə biləcəkləri hər bir kamala qarşı olan sonsuz eşqinə işarədir.

4. **“Möminlərlə şəfqətli, mərhəmətlidir”.**

(Ərəbcədəki) “rəuf” kəlməsi Peyğəmbərimizin (s) itaətkar möminlərə qarşı olan xüsusi məhəbbət və lütfünə, “rəhim” kəlməsi isə, o həzrətin günahkar möminlərə qarşı olan rəhmət və mehribanlığına işarədir. Necə ki, başqa bir ayədə buyurulur:

“Səni də (Ya Rəsulum!) aləmlərə (bütün insanlara və cinlərə) ancaq bir rəhmət olaraq göndərdik”.¹

Qarğış əvəzinə dua

Müsrilər, münafıqlar və nadan camaat əziz Peyğəmbərimizə (s) o qədər çox əziyyət ve-

¹ “Ənbiya”, 107

rirdilər ki, o həzrət: “Heç bir peyğəmbər mənim qədər əziyyət görməmişdir.” – deyə buyurmuşdur.¹

Lakin o həzrət nəinki heç vaxt onlara qarşı etməmiş, əksinə, onların doğru yola yönəlmələri üçün dua etmişdir.

Hüneyn müharibəsində kafirlərdən biri daş ataraq o həzrətin üzünü yaraladı. Həzrətin üzündən qan axırdı. Mübarək dişi sınımışdı. Az qalmışdı ki, Allahın əzabı bütün kafirlərə nazil olsun. Möminlərə də həzrətin üzünü qanlı şəkildə görmək dözülməz idi. Buna görə də dedilər: “Onlara qarşı etsəniz, çox yaxşı olardı”. Peyğəmbərimiz (s) onların cavabında buyurdu: “Mən bütün insanlara rəhmət olaraq göndərilmişəm, qarşı etmək üçün deyil”.

Sonra Peyğəmbərimiz (s) üzünün qanını paklayıb, qarşı əvəzinə dedi: *“İlahi! Mənim qövümümü hidayət et. Çünki onlar bilmirlər”*.

O həzrət duasında müşrikləri öz qövmindən hesab etdi ki, bəlkə, Allah-taalanın rəhmətini onlara tərəf cəlb edə bilsin. Bununla da kifayətlənməyib, onların tərəfindən üzr gətirdi ki, onlar bilmirlər.²

¹ “Biharul-ənvar”, 39/55

² “Biharul-ənvar”, 35/177

Həzrət Peyğəmbər (s) və sizin tərəfinizdən kəsilən qurban

Əziz Peyğəmbərimizin (s) öz ümmətinə o qədər şəfqət və məhəbbəti vardı ki, Həcc mövsümündə iki qoyun qurban edərdi. Həzrət birini öz adından, ikincisini isə, (Qiyamətə qədər dünyaya gələcək) ümmətindən qurban kəsməyə imkanı olmayanlar üçün kəsərdi.¹

Həzrət Peyğəmbər (s) və kəfən satmaq

Əziz Peyğəmbərimiz (s) öz ümmətinə o qədər mehriban və ürəyiyumşaq idi ki, onları kəfən satmaq peşəsindən uzaqlaşmağa çağıraraq buyurmuşdur:

“Kəfən satan gözləyir ki, mənim ümmətimdən kimsə ölsün və onun kəfənləri satılsın”.

Yeddinci imamımız Musa ibn Cəfər (ə) bu barədə belə nəql edir:

“Bir kişi İslam peyğəmbərinin (s) yanına gələrək dedi:

Bu övladıma yazmaq və oxumağı öyrətmişəm. İndi gərək, bir işlə məşğul olsun. Onun üçün hansı işi məsləhət görürsünüz?

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “Onun üçün hansı işi seçirsənsə, seç, ancaq bu beş işdən başqa:

¹ “Vəsailü-ş-şiə”, 14/100

1. Onu kəfən satmağa qoyma. Çünki kəfən satan həmişə gözləyir ki, mənim ümmətimdən kimsə ölsün, o da öz kəfənini sata bilsin. Bir halda ki, mənim ümmətimin bir nəfərinin dünyaya gəlməsi mənim yanımda günəşin saçdığı bütün şeylərdən üstündür.

2. Onu qızıl zərgərliyinə qoyma. Çünki o mənim ümmətimi aldadar.

3. Onu qəssablığa qoyma. Çünki heyvanları öldürmək nəticəsində, qəlbi qəsavət bağlayar.

4. Onu unsatan etmə. Çünki unsatan unu yığıb saxlayır. Əgər bir bəndə oğurluq edən halda dünyadan getsə, mənim nəzərimdə camaatın haqqı olan yeməyi qırx gün öz yanında saxlayıb (bu halda) dünyadan gedən adamdan yaxşıdır.

5. Onun üçün qulsatanlıq peşəsini seçmə. Çünki Cəbrayıl (ə) mənə xəbər verib ki, ən pis camaat qulsatanlardır".¹

Əziz Peyğəmbərin (s) sizin nıcatınıza görə duası

Həzrət Peyğəmbərimiz (s) buyurub:

“Hər bir peyğəmbərin (ə) bir duası var ki, onu Allah-taaladan istəmiş və O da qəbul et-

¹ “Vəsailü-ş-şiə”, 17/137

mişdir. Mən öz duamı ümmətimin şafaəti üçün Qiyamət gününə saxlamışam”.¹

Ümmü Sələmə nəql edir: Bir gün İslam peyğəmbəri (s) nəvələri Həsən (ə) və Hüseyinlə (ə) evə gəldi. O, Həsəni (ə) sağ dizində, Hüseyini (ə) isə sol dizində oturtdu. Həzrət bir dəfə Həsəni (ə), bir dəfə də Hüseyini (ə) öpürdü. Cəbrayıl (ə) nazil olaraq dedi: “Ey Peyğəmbər (s), bunları sevirsən?”

Peyğəmbər (s) cavabında buyurdu: “Necə sevməyim, bunlar mənim gülüm, iki gözümün nurudur?!”

Cəbrayıl (ə) yenə dedi: “Allah-taala bu iki şəxs haqqında qərara gəlmişdir, buna səbir et”.

Peyğəmbər (s) buyurdu: “Allah-taala bunlar haqqında nə qərara gəlmişdir?”

Cəbrayıl (ə) ərz etdi: “Övladın Həsən (ə) zəhərlənəcək və balan Hüseyin (ə) öz qanına qəltan olacaq. Lakin hər bir peyğəmbərin (ə) qəbul olan duası vardır. İstəyirsən, bu iki övladın haqda dua et, Allah-taala onları qorusun, istəyirsənsə də, bu iki övladının müsibətini ümmətinin günahkarlarının Qiyamət günü şafaətləri üçün saxla”.

İslam peyğəmbəri (s) buyurdu: “*Mən Allah-taalanın iradəsinə razıyam və istəyirəm ki, duamı*

¹ “Biharul-ənvar”, 8/34

Qiyamət günü ümmətimin günahkarları üçün saxlayım. Qoy Allah-taala övladlarım Həsən (ə) və Hüseyin (ə) üçün necə qərara gəlibsə, o cür də etsin”.¹

Əziz Peyğəmbərin (s) sizin nicatınız üçün şəfaəti

Qiyamət günü hər bir insan ancaq öz nicatının fikrində olacaq. Amma İslam peyğəmbəri (s) öz ümmətinin nicatı fikrində olacaq. O həzrətdən belə nəql olunub:

“Cəbrayıl-Əmin (ə) mənə xəbər vermişdir ki, Qiyamət günü yaradılmışların (əvvəlincisindən tutmuş, axıncısına qədər) hamısının topladığı zaman, Cəhənnəmi min zəncirlə zəncirlənmiş halda gətirərlər. Hər zəncir min qəzəbli mələyin əlində olacaq. Cəhənnəmdən səslər, nalələr və şölələr qalxar. Əgər Allahın istəyi, əzabı hesabdən sonraya saxlamaq olmasaydı, o şölələr bütün xəlq olunmuşları yandırardı.

Cəhənnəmin qəzəbini gördükləri zaman hamı, hətta mələklər və peyğəmbərlər (ə) belə deyərlər: “İlahi! Məni qoru, məni qoru!” Amma sən: “Ey Rəbbim! Ümmətim, Ümmətim!” – deyəcəksən”.²

¹ “B.Ə.”, 44/241

² “əl-Kafi”, 312

Başqa bir hədisdə belə gəlmişdir: Həzrət Zəhra atasının vəfat anında şiddətlə ağlayan halda atasına dedi:

“Ata can! Sabah Qiyamət günü səni harada ziyarət edim?”

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: ““Həmd yüksəkliyi”ndə (Məqsəd “məhmud məqamı”-dır – bəyənilmiş məqam). Orada öz ümmətimə şəfaət etməklə məşğul olacağam”.

Ərz etdi: “Əgər orada ziyarət edə bilməsəm, harada görüm?”

Buyurdu: “Mən ayaqların titrədiyi Sirat körpüsünün kənarında olacağam. Cəbrayıl (ə) mənim sağ tərəfimdə, Mikayıl (ə) sol tərəfimdə, İsrafil (ə) mənim pənahımda və digər mələklər mənim arxamda olacaqlar. Mən uca səslə deyəcəyəm: “İlahi! Mənim ümmətim, mənim ümmətim! Hesabı mənim ümmətimə asanlaşdır”.

Ümmətimdən mənim yanına gələcək ilk şəxslər sən, ərin Əli (ə), övladların Həsən (ə) və Hüseyindir (ə).

O zaman Allah-taala mənə buyuracaq:

“Ey Məhəmməd! Əgər sənin ümmətin dağlar qədər günahla gəlsə belə, onları bağışlayacağam. Bir şərtlə ki, Mənə şərik qoşmamış olsun və Mənim düşmənlərimi özlərinə rəhbər seçməsinlər”.¹

¹ “Kəşfül-yəqin”, 318

I Fəsil

Peyğəmbərimizin (s)
Quran barəsində nigaranlığı

Peyğəmbərimizin (s) Quran barəsində nigaranlığı

Həzrət Peyğəmbərimizin (s) öz ümməti üçün qorxdığı şeylərdən biri Qurani-kərimlə bağlıdır. O həzrət çox çalışdı ki, ümməti onun nigaran olduğu bu məsələdən nicat tapsın.

Həzrətin bu haqda nigaranlığı iki cəhətə görə idi:

I. Quranın kənara qoyulması

Əziz Peyğəmbərimizin (s) əsas narahatlığından biri, ümmətinin Quranı kənara qoyub, onun göstərişlərinə əməl etməmələridir. O həzrət dəfələrlə buyurmuşdur:

“Mən özümdən sonra iki qiymətli şeyi sizin aranızda qoyuram. Onlara sığınsanız, yolunuzu azmayacaqsınız:

*Biri Allahın kitabı, digəri Əhli-beytimdir. Bu ikisi (Cənnətdə) Kövsər hovuzunun yanında mənə birləşənə kimi bir-birilərindən ayrılmayacaqlar”.*¹

¹ “Vəsailü-ş-şiə”, 33/27

Furqan surəsinin 30-cu ayəsində həzrət Peyğəmbərin (s) Qiyamət günündə narazılığı belə nəql edilir:

"Peyğəmbər də "Ey Rəbbim! Həqiqətən, qöv-müm bu Qurani tərək etdi!" – deyəcək".

Onların yaşayışı Quranın göstərişlərinə uyğun şəkildə olmadı, ona əməl etmədilər və buna görə də yollarını azdılar.

Əziz Peyğəmbərimizin (s) bu şikayəti bu gün də davam etməkdədir və o həzrət biz müsəlmanların çoxunun əlindən Allaha şikayət edir ki, Qurani unutdular. Həyatın sirri, nicat vəsiləsi, qələbə səbəbi, irəliləyiş və tərəqqi rəmzi, həyatın bütün sahələrinə aid qanunlar toplusu olan Qurani tərək edib, öz mədəni və hüquqi qanunlarına görə başqalarına əl açdılar!

İndinin özündə də bir çox İslam ölkələri, xüsusən də şərq və qərb mədəniyyətindən asılı olanlar Qurani sadəcə müqəddəs bir kitab hesab edirlər. Ondan radio və televiziyadan gözəl avazlar yayımlamaq, ayələri ilə məscid divarlarını bəzəmək, yeni evə köçmək, səfərə gedənləri yola salmaq və xəstələrə şəfa ummaq, ya da sadəcə, savab məqsədilə istifadə edilir.

Bəli, bu gün də əziz Peyğəmbərimiz (s) fəryad edir ki: "İlahi! Mənim ümmətim Qurani

kənara qoydu". Quranın mənası, möhtəvası, təfəkkürü, qurucu proqramları tərk edildi.

Bu ayənin təfsirində İslam peyğəmbəri (s) buyurur:

"Qiyamət günü Allahın hüzurunda hazır olacaq ilk şəxs mən olacağam. Məndən sonra Allahın kitabı, Əhli-beytim və ümmətim olacaq. O zaman öz ümmətimdən soruşacağam: Allahın kitabı və mənim Əhli-beytimlə nə etdiniz?¹ Onların göstərişlərinə əməl etdinizmi?"

Həzrət Peyğəmbər (s) və onun Əhli-beyti (ə) müsəlmanların Quranı kənara qoyub, yollarını azacaqlarından narahatdırlar. Bu narahatlıq İmam Əlinin (ə) sözlərində də müşahidə olunur. İmam Əli (ə) yaralanıb yatağa düşdüüyü zaman, ömrünün son saatlarında belə vəsiyyəət edir:

"Sizi Allaha and verirəm, sizi Allaha and verirəm, Qurandan muğayət olun! Qoymayın başqalarına ona əməl etməkdə sizdən qabağa keçsinlər".²

Napoleon və Quran

Bir gün Fransa kralı Napoleonun yanında Quran, İslam və İslam ölkələri barəsində söhbət açıldı. O dedi:

"Bu kitabı bir az oxuyun, görək nə deyir?"

¹ "əl-Kafi", 2, 600.

² "Nəhcül-bəlağə", 421

Qurani açdılar və bu ayə gəldi:

*“Həqiqətən, bu Quran (bütün bəşəriyyəti) ən doğru yola yönəldir, yaxşı işlər görən möminlərə böyük bir mükafata nail olacaqları ilə müjdə verir!”*¹

O dedi: “Hələlik mənim fikirləşməyim üçün bu qədər kifayət edər”.

Sonrakı gün dedi: “Bir az da oxuyun”. Oxudular. O yenə fikrə getdi. Bir müddət fikirləşdikdən sonra belə dedi:

“Əgər müsəlmanlar bu kitaba əməl etsələr, xoşbəxt olacaq və daha nə Fransa, nə də digər ölkələr onların sərvətlərini qarət edə biləcəklər”.

Quranın şikayəti

Qiyamət günü şikayət edənlərdən biri də Qurani-kərim olacaq. O, Qiyamət günü çox gözəl bir gənc şəklinə düşüb, ona əhəmiyyətsiz yanaşan və əməl etməyənlərdən şikayət edəcək.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurub:

“Qiyamət günü Quran gələrək şikayət edəcək:

*“İlahi! Məni kənara qoymaq və bütün göstərişlərimə əməl etməməklə məni cırıb təhrif etdilər”.*²

¹ “İsra”, 9

² “Vəsailü-ş-şiə”, 5/202

Bir başqa hədisdə isə buyurur:

“Üzündən oxunmayan və kənarda toz-torpaq basmış Quran Qiyamət günü insandan şikayət edəcək”.¹

Quranın Qiyamət günü şikayəti bu surətdə olacaq:

Məsələn, məhşərdə hicab ayəsi gəlib, hicaba riayət etməyən qadınlardan şikayətlənəcək ki, nə üçün mənə hörmətsizlik edib, hicaba düzgün riayət etmədilər?! Yaxud sələm və rüsvətin haram olduğunu göstərən ayələr şikayətlənərlər ki, nə üçün bizə zülm edib, hökmümüzə əməl etmədilər?!

Amma onu özünə dost seçən və ona əməl edənlərə Quran o gün şəfaət edəcək. O, Allah-taaladan möminlər üçün Behiştin ali dərəcələrini istəyəcək. İnsan üçün bundan da böyük məhrumiyət ola bilərmi ki, insan Quranın şəfaətindən məhrum olsun və şəfaət üçün göndərildiyi halda, Quran ondan şikayətlənsin?!

Peyğəmbərin Qurana verdiyi dəyər

Əziz Peyğəmbərimiz (s) Qurana çox əhəmiyyət verərdi ki, müsəlmanlar da Quranın dəyərini bilsin və ona əhəmiyyət verərək (əməl

¹ “Rövzətül-vaizin, 2/336

edib) nicat tapsınlar. Burada bəzi nümunələri qeyd etmək yerinə düşərdi:

1. İslam peyğəmbəri (s) bir qrupu Yəmənə göndərdiyi zaman, bir gənci onlara başçı seçdi. Bəzi səhabələr etiraz edərək dedilər ki, ey Peyğəmbər (s), azyaşlı birini bizə başçımı seçirsən?!

Cavabında Peyğəmbərimiz (s) onlara xatırlatdı ki, o, Quranı onların hamısından çox bilir və onunla çox ünsiyyətdədir.

2. Ühüd döyüşündə müsəlmanların çoxu şəhidlik məqamına yetişdi. Həzrət Peyğəmbər (s) məcbur olub bir qəbirdə bir neçə nəfəri dəfn edirdi. Bu zaman o həzrət Quranı yaxşı bilənləri (ən üstdə dursunlar deyə) qəbrə ən son dəfn edirdi.

3. Allah Rəsulu (s) təzə evlənən bir qadının mehriyyəsini Quran təyin etdi. Əri mehriyyə əvəzi, ona Quran öyrətməli idi.

II. Quranın təvi¹ və təfsiri ilə bağlı həzrət Peyğəmbərin (s) nigarançılığı

Əziz Peyğəmbərimizin (s) Quranla bağlı ikinci nigaranlığı bu idi ki, olmaya, insanlar Quranı öz istəklərinə uyğun olaraq təfsir etmiş olsunlar.

¹ Ayələrin batini mənalari—Red.

Həzrət bu haqda buyurub:

*“Mən özümdən sonra ümmətim üçün ondan qorxuram ki, onlar Qurani batil¹ yola yozmuş olsunlar. Mən nicat yolunu sizə göstərirəm: Qurannın “möhkəm”lərinə əməl edib, “mütəşabih”inə² iman gətirin”.*³

Bu gün şəxsi rəy əsasında Qurani təfsir etmək məsələsi yeni bir libasda – dinin (dini mətnlərin) müxtəlif oxunuşları, yozumları, Qurandan alınmış müxtəlif nəticələrin çoxluğu şəklində meydana gəlmişdir. Bu vəziyyət bir qrupun yolunu azmasına səbəb olmuşdur. Bir halda ki, Qurandan istifadə və onu dərk etmək asan deyil və bu işin mütəxəssisi olmaq zəruridir. Qurani təfsir etmək başqa elmlər kimi təhsilə və kamil şəkildə dini təlimlərə yiyələnmək tələb edir. Hər kəs öz dərk və fikrinə uyğun olaraq Qurani təfsir edə bilməz. Yoxsa Peyğəmbərimizin (s) nigaran olduğu şeyə – həm özünün və həm də digərlərinin yolunu azmasına səbəb ola bilər. Necə ki, o həzrət buyurub:

“Hər kəs Quran barəsində aqahlığı və elmi olmadan söz deyib onu təfsir etsə, Cəhənnəmdə öz

¹ Səhv, düzgün olmayan, haram, şəxsi rəyə uyğun şəkildə – Red.

² Möhkəm: Anlaşılmasında heç bir çətinlik olmayan ayələr. Mütəşabih: Anlaşılmasında möhkəm ayələrdən kömək alınan ayələr.– Red.

³ Şeyx Səduq, “əl-Xisal”, 164.

yerini hazırlasın. Hər kəs elmi olmadan Quran barəsində söz desə, atəşdən olan yüyənlə Qiyamət səhnəsinə daxil olacaq”.

Yenə buyurmuşdur:

*“Özümdən sonra ümmətim üçün qorxum, bir şəxsin Quranı götürərək, onu düzgün olmayan mənaya təfsir etməsidir”.*¹

Xəvaricin yolunu

azması və şəxsi rəylə təfsiretmə

Xəvaric İslamın ilk əsrlərində bir ayənin səhv yozumu ucbatından özlərinin və başqalarının yollarını azmalarına səbəb oldu.

Əmirəl-möminin (ə) əvvəlcə həkəməynlə müxalifətçilik edirdi. Sonrakı mərhələdə Əbu Musa Əşərinin nümayəndəliyinə etiraz etdi. Amma nadan və zahiri müsəlman olan xəvariclər Əşərinin nümayəndəliyini zorla qəbul etdirdilər. Sonra onun Əmr Asa aldandığını gördükdə həkəmiyyəti səhv çıxararaq: “Höküm yalnız Allahındır.” ayəsini özlərinə şüar seçdilər.

Bu ayə Quranın çox gözəl ayələrindəndir. Ayə Allah hakimiyyətindən başqa, hökumətləri inkar edir. Xaricilər (xəvaric, yaxud dindən xaric olanlar) Siffeyn müharibəsində həkəməyni inkar etmək üçün bu ayədən yapışdı-

¹ “Biharul-ənvar”, 89/111 və 6/69.

lar və: “Müharibəni sona çatdırmaq və ya xəlifə seçmək üçün təşkil olunan nümayəndəlik günahdır.”– dedilər. Çünki Allah: “Hökumət (həkəmiyyə) Allaha məxsusdur.”– deyə buyurur.

Halbuki əvvəlcə, özləri bu həkəmiyyəti İmam Əliyə (ə) qəbul etdirmişdilər. Sonda Əbu Musanın aldandığını gördükdə özləri tövbə etməlikən, Əmirəl-mömininin (ə) yanına gəldilər ki, onun qərarını öyrənsinlər. Onlar həzrətə etiraz etdilər ki, hakimiyyət yalnız Allahın əlindədir.

Amma bundan qəflətdə idilər, yaxud özlərini nadanlığa vurmuşdular ki, Allah tərəfindən seçilmiş şəxslərin seçdiyi nümayəndəlik də elə Allahın seçdiyidir. Çünki Allah bizə onlara itaət əmri vermişdir. Doğrudur, o nümayəndəlik həzrətin qərarı ilə təyin edilməmişdi. Amma əgər onları İmam (ə) təyin etsəydi, həzrətin hökmü əziz Peyğəmbərin (s), o cənabın hökmü də Allahın hökmü olacaqdı. Onların vəzifəsi İmam Əlinin (ə) yanına gəlmək və ona itaət olmalı idi, şəxsi rəyləri ilə ona dərs vermək deyil.

II Fəsil

Həzrət Peyğəmbərimizin (s)
yolunu azmış rəhbərlərlə
bağlı nigarançılığı

Həzrət Peyğəmbərimizin (s) yolunu azmış rəhbərlərlə bağlı nigarançılığı

Peyğəmbərimizin (s) ciddi narahatlığından biri də yolunu azmış rəhbərlər haqdadır. Hansılar ki, özbaşınalıq edir, gününü eyş-işrətlə keçirir, lovğalanır və yalnız şəhvətinin qeydinə qalırlar.

İslam peyğəmbəri (s) bu barədə buyurur:

“Mən öz ümmətim üçün yolunu azmış rəhbərlərdən qorxuram”.¹

Əhli-sünnə qardaşlarımızdan nəql olunur ki, ikinci xəlifə Ömər yəhudilərin məhşur alimlərindən olan səmavi kitablar bilicisi Kəbül Əhbara dedi: “Sənə sualım var, cavab verməli, haqqı gizlətməməlisən”.

O dedi: “Allaha and olsun ki, düzünü deyəcəyəm”.

Ömər soruşdu: “İslam ümməti üçün ən çox nədən qorxursan?”

Cavab verdi: “Yolunu azmış rəhbərlərdən”.

¹ “Biharul-ənvar”, 74/163

– “Düz deyirsən. Peyğəmbər (s) də elə bundan qorxduğunu bizə demişdi”.¹

Buna görə də İslam peyğəmbəri (s) müxtəlif vaxtlarda İmam Əlinin (ə) İmam Həsən (ə) və İmam Hüseyinin (ə) imamət və xilafətinə təkid etmişdi. O həzrət qorxurdu ki, yolunu azmış rəhbərlər səhnəyə gələrək onun neçə illik zəhmətini hədəf etsinlər.

Tarixçilər nəql edirlər ki, Peyğəmbərimiz (s) ömrünün axır günlərində səhabələrə Usamənin dəstəsilə birlikdə şəhərdən çıxmalarını və Roma ilə döyüşə getmələrini istəyirdi. Həzrət buyurmuşdur: “Allah Üsamənin dəstəsindən çıxanlara lənət etsin”.²

O həzrət bir qrupu Üsaməyə qoşaraq şəhərdən çıxarmaq istəyirdi ki, Əmirəl-mömininin (ə) hakimiyyətə gəlməməsi üçün təxribat törətməsinlər.³ Amma onlar Mədinənin kənarında çadır qurub döyüşə getmədilər...

...Nəhayət, gecə vaxtı Mədinəyə qayıtdılar. Həzrət Peyğəmbər (s) bunu biləndə buyurdu: Bu gecə Mədinədə böyük şərəyarandı. Bir qrup mənim əmrimdən çıxıb, Usamədən ayrılıb, Mədinəyə gəliblər. Bilin ki, mən Allahın yanında onlardan bezaram. Usamə ilə hərəkət edin!”

¹ Müttəqi Hindi, “Kənzül-Ümmal”, 14293

² “Biharul-ənvar”, 30, 432

³ Bu, həzrətin hədəflərindən biri hesab olunur. – Red.

Bu cümləni həzrət daim təkrarlayırdı.¹

Həzrət Peyğəmbərin (s) ümməti üçün üç duası

İmam Əli (ə) həzrət Peyğəmbərimizin (s) belə buyurduğunu deyir: “Allahdan ümmətim üçün üç şey istədim. Allah-taala onların ikisini qəbul etdi və birini ümmətimi imtahan etmək üçün qəbul etmədi.

1. Allahdan istədim ki, İlahi, mənim ümmətimi aclıq və qəhətliklə öldürmə. Bu qəbul olundu.²

2. Allahdan istədim ki, müşrik və kafirlər mənim ümmətimə ağılıq etməsinlər. Bu istəyim də qəbul olundu.³

3. Allahdan istədim ki, ümmətim öz aralarında yolunu azmış rəhbərlərə düçar olmasınlar. İşləri o yerə çatmasın ki, öz aralarında çəkişmə və qardaş qırğını baş versin. Amma mə-

¹ “Biharul-ənvar”, 28, 109

² İslam tarixində müsəlmanlar arasında heç vaxt qəhətlik olmamışdır. Baxmayaraq ki, müsəlmanlar arasında bəzi vaxtlar quraqlıq və qıtlıq görünmüşdür. Lakin bu çətinliklərin əsas səbəbi müdiriyyətin düzgün aparılmaması, mömin və bacarıqlı kadrların vəzifəyə gəlməməsi olmuşdur. Necə ki, Peyğəmbərimiz (s) buyurur: “Mən öz ümmətim üçün kasıbçılıqdan deyil, düzgün və nizamlı olmayan proqramlardan qorxuram”. “Əvəlil-ləali”, 4/39.

³ Baxmayaraq ki, müsəlmanlar bəzi döyüşlərdə məğlub olmuşlar, lakin tarix boyu Kafirlər uzun müddət müsəlmanlara rəhbərlik etməmişlər.

nim bu istəyim ümmətin imtahanı üçün qəbul olunmadı.¹

Bir başqa hədisdə o həzrət buyurur:

*“Mənim ümmətim üçün ən çox qorxduğum şey, onların malının çoxalması və mallarının daha da artması üçün bir-birinə həsəd aparmaları, bir-birilə döyüşmələridir”.*²

Azğın rəhbərlərin hakim olmaması üçün Peyğəmbərimizin (s) zəhmətləri

Əziz Peyğəmbərimiz (s) özündən sonra ümməti azğın rəhbərlərə giriftar olmasın deyə çox çalışdı. O həzrət dəfələrlə buyurmuşdu ki, həzrət Əlini (ə) və Əhli-beyti (ə) tərک etməyin ki, yolunuzu azmayasınız.³

Həzrət özündən sonra bir sıra çıraqlar və əlamətlər qoymuşdu ki, yolunu azmış rəhbərlər və batil yollar tanınsın, beləliklə də, ümməti yolunu azmasın.

Müaviyənin dəstəsinin batil olduğunu aydınlaşdırmaq üçün buyurmuşdu: “Əmmarı qətlə yetirən qrup yolunu azmış və sitəmkardır”.⁴

Həzrət bəzi xanımlarının, Təlhə və Zübeyrin Cəməl döyüşündə haqq olmadıqlarını bil-

¹ “Biharul-ənvar”, 22/443

² Vram ibn Fəris, “Məcmuətu Vram”, 1/128.

³ “Vəsailü-şiiə”, 27/204

⁴ “Biharul-ənvar”, 33/15

dirmək üçün həyat yoldaşlarına müraciətlə buyurmuşdu: “Kaş biləydim, sizlərdən hansınızın üstünə Həvabda¹ itlər hürəcək?!²

Buna görə də Ayişə Cəməl döyüşünə gedən zaman yolda itlər ona hüddü. Soruşdu ki, bu yerin adı nədir?

Dedilər ki, Həvab. O, Peyğəmbərin (s) sözlərini yadına salıb qayıtmaq istədi, amma Təlhə və Abdullah ibn Zübeyr o yerin adının Həvab olmadığını söylədilər. Amma o inanmırdı. Bunu gördükdə onlar əlli nəfər şahid gətirdilər. Onlar and içdilər ki, bu yerin adı Həvab deyil. O bundan sonra şahidlərin sözünü qəbul etdi və onların hər birinə libas və bir miqdar yemək verdi.³

Əlbəttə, həzrət Peyğəmbərimizin (s) hədisləri də var idi ki, İmam Əli (ə) ilə düşmənçilik və onunla döyüşmək, həzrət Peyğəmbərlə (s) döyüşmək kimidir...

Hz. Peyğəmbər (s) Əhli-beytin (ə) tərəf edilməsindən nigaran idi

İbn Abbas nəql edir ki, həzrət Peyğəmbərimiz (s) bir xütbəsində buyurdu:

¹ Yer adıdır.– Red.

² “Biharul-ənvar”, 18/111

³ Mirzə Hüseyn Nuri, “Müstədrəkül-Vəsail”, 17/ 448.

“Ey camaat! Allah-taala mənə vəhy etdi ki, tezliklə sizin aranızdan gedəcəyəm. Bilin ki, əmioğlum Əli (ə) qardaşım, canişinim və məndən sonra xəlifəmdir, imamdır. Əgər ona itaət etsəniz, Allaha itaət etmiş, itaət etməsəniz, Allaha qarşı günah etmiş olursunuz. Allah-taala Quranı mənə nazil etdi. Əli (ə) onun təfsirçisidir. Hər kəs Quranla müxalifətçilik edərsə, yolunu azacaq və hər kəs Əlidən (ə) başqasına itaət etsə, xar və zəlil olacaq.

Ey camaat! Qiyamət günü mən, Əhli beytim (ə), nəslim və sizlər hamılıqla toplaşacağıq. Onda mən sizdən iki ağır əmanət haqqında soruşacağam. Məndən sonra bu ikisi ilə necə rəftar edəcəyinizə diqqət edin. Hər kəs onlara əziyyət etsə, mənə əziyyət etmiş və hər kəs onlara zülm etsə, mənə zülm etmişdir. Hər kəs onlarla dost olsa, mənimlə dost olmuş, hər kəs onlara hörmət etsə, mənə hörmət etmişdir. Hər kəs onlardan başqa nicat yolu axtarsa, məni inkar etmişdir. Allahdan qorxun və diqqətli olun ki, sabah Qiyamət günü nə cavab verəcəksiniz?! Bilin ki, Quran və Əhli-beytimə (ə) düşmən olan kəsə mən də düşmənam. Mən hər kəsə düşmən olsam, onun nəsibi əzab olacaq”.¹

¹ “Biharul-ənvar”, 23/153

Baxmayaraq ki, Peyğəmbərimiz (s) buyurmuşdu ki, Quran və ailəm bir-birindən ayrılmayacaq və sizin nicatınız onların hər ikisindən möhkəm yapışmağınızdadır, amma bəziləri elə əvvəldən bunu əməldə inkar edərək: “Allahın kitabı bizə kifayətdir.” – dedilər, nəticədə, nə Qurana əməl etdilər və nə də Əhli-beytə (ə) tabe oldular. ¹

Əziz Peyğəmbərimizin (s) haqqı tapmaq üçün çalışmaq haqda tövsiyəsi

Əziz Peyğəmbərimiz (s) dəfələrlə tapşırıb ki, camaat haqqı tapmaq üçün çox çalışsın, ona tabe olsun, batildən və yolunu azmış rəhbərlərdən uzaqlaşsınlar. O həzrət bu barədə buyurur:

“Ey camaat! Ey camaat! Məndən sonra ümmətim arasında ixtilaflar baş qaldırdığını və onların firqələrə ayrıldıqlarını görsəniz, həqiqəti tapıb ona tabe olmağa çalışın. Əgər bir kəs haqq dinə itaət etsə, hətta günahkar olsa belə, tövbə etməsilə günahı bağışlanır. Yox, əgər batil dində olsa və yolunu azmış rəhbərə itaət edərsə, hətta saleh əməl sahibi olsa belə, batil dində etdiyi yaxşı əməlləri qəbul olunmayacaq”.²

¹ “Biharul-ənvar”, 22/473

² Mirzə Hüseyin Nuri, Müstədrəkül-vəsail” 1/169

Azğın rəhbərlərin hakimiyyətə gəlməməsi üçün həzrət Peyğəmbərimizin (s) tövsiyəsi

Həzrət Peyğəmbər (s) ümmətinin hidayətinə xüsusi diqqət yetirdiyindən, onların yolunu azmış rəhbərlərə düçar olmaması üçün iki göstəriş vermişdir. Əgər camaat onlara əməl etsə, heç vaxt yolunu azmış rəhbərlər onlara ağalılıq edə bilməzlər.

1. Heç bir müsəlmanın zalıma kömək etmək və onun əlaltılarından olmağa haqqı yoxdur. Əksinə, hamı məzluma kömək olmalıdır. İmam Sadiq (ə) buyurub:

“Əgər Bəni-Abbasın köməkçiləri olmasaydı, heç vaxt bizim haqqımızı qəsb edə bilməzdi”.¹

Hamı bir-birini yaxşı işlərə əmr etməli və pis işlərdən çəkəndirməlidir.² Yoxsa zalım cürətlənib öz günahlarını açıq şəkildə həyata keçirər və özünə tərəfdar toplayaraq, tədricən cəmiyyəti öz əlinə alıb, camaata ağalılıq edər.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) bu barədə buyurur:

*“Həmişə yaxşılığa əmr edin və pislərdən çəkin-
dirin. Əgər belə etməsəniz, pisləriniz sizə hakim*

¹ “əl-Kafi”, 5/106

² Bunun açıqlaması şəriət risalələrində “əmr be mərəf və nəhy əz münkər” bölümlərində gəlmişdir.– Red.

olacaq. Bu halda, yaxşılarınızın dua etsələr də, duaları qəbul olunmayacaq".¹

Buna oxşar hədislər başqa məsumlardan (ə) da nəql edilmişdir.²

Bəs nə üçün yaxşı insanların zalımların əleyhinə etdikləri dualar qəbul olunmasın?

Çünki onlar pisiyə qarşı çıxmadıqları³ üçün günahkardırlar. Tövbə edib səhvlərini düzəltməlidirlər. Necə ki, Allah-taala Quranda buyurur:

*"Hər hansı bir tayfa öz tövrünü (nəfsində olanları) dəyişmədikcə (pözmədiqca), Allah da onun tövrünü (onda olanları, onun əhvalını) dəyişməz.*⁴

Yolunu azmış rəhbərlərə kömək haramdır!

Yolunu azmış, fasiq rəhbərlərə kömək etmək, onları təbliğ etmək və onlara səs vermək doğru deyil.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) bu barədə buyurur:

"Qiyamət günü bir səs yüksələr: Haradadır zalımlara kömək edən, hətta zalımın mürəkkəb qabına pambıq qoyan, onların xeyrinə qələmi

¹ "Biharul-ənvar", 9, 378.

² "əl-Kafi", 5, 56

³ Aydınır ki, zamana və şəraitə görə həm yaxşılığa əmr etmək və həm də pisləkdən çəkəndirməyin özünün dərəcələri var. – Red.

⁴ "Rə'd", 11

mürəkkəbə batıran və onların kisələrinin ağzını bağlayanlar?! Onların hamısını bir yerdə məhşərə gətirin!”¹

İmam Sadiq (ə) buyurur: “Onlara məscid tikməkdə belə kömək etmə”.²

Səfvanın dövələrini Haruna kirayə verməsi

Abbasi xəlifəsi Harun ər-Rəşid Həccə getmək üçün Səfvan Cəmmaldan (dövəçi) kirayə dövələr aldı. Səfvan Musa İbn Cəfərin (ə) yaxın tərəfdarlarından idi.

Bundan sonra o, Musa ibn Cəfərin (ə) hüzuruna getdi. İmam (ə) ona buyurdu:

“Ey Səfvan! Sənin hər bir işin yaxşıdır, birkindən başqa”.

Səfvan deyir ki, o həzrətə dedim: “Sənə fəda olum, hansı işim düzgün deyil?! Buyurun onu düzəldim”.

İmam (ə) buyurdu: “Sən öz dövələrini Haruna kirayə verirsən”.

Ərz etdim: “Allaha and olsun ki, mən dövələrimi ovçuluq etməsi və ya kef çəkməsi üçün ona verməmişəm. Dövələrimi ona Həcc mərasimi üçün vermişəm və özüm də onunla birlik-

¹ “Vəsailü-ş-şiə”, 17/181

² “Vəsailü-ş-şiə”, 17/18

də getmirəm, öz nöqərlərimi dəvələrə baxmaq üçün göndərirəm”.

Həzrət (ə) buyurdu: “Məgər sənin kirayən Harunun əlində deyilmi?! Sən istəmirsənmi ki, o sağ-salamat Həcdən qayıtsın və sənin pulunu versin?!”

Ərz etdim: “Bəli, istəyirəm”.

Həzrət (ə) buyurdu: “Mömin, gərək, zalımın, hətta bir saat belə sağ qalmasını istəməsin. Hər kəs onların sağlığını istəsə, onlardan olacaq. Hər kəs onlardan olsa, Cəhənnəm atəşinə daxil olacaq”.

Dəvəçi Səfvan deyir: “Elə ki, Həzrətin (ə) hüsurunu tərək etdim, fikirləşdim ki, dəvələri kirayə edən Harundur, daha imtina edə bilmərəm.

Gedib bütün dəvələrimi satdım. Xəbər Haruna çatdı. Məni yanına çağırırdı dedilər:

– Mənə xəbər veriblər ki, sən bütün dəvələrinə satıbsan.

Dedim ki: “Bəli”.

– Nə üçün?

– Mən qocalmışam, daha onların dalınca çölə gedə bilmirəm. Qulamlarım da onlara yaxşı baxa bilmirlər.

– Heç vaxt! Heç vaxt! Bu sənə dəvələri satmağının dəlili deyil. Mən bilirəm kim sənə deyib. Hökmən Musa ibn Cəfərin işidir.

Dedim: “Mənim onunla nə işim var?!”

Harun dedi: “Əgər mənimlə keçmişdəki yaxşı rəhbərlik olmasaydı, səni öldürərdim. Onlara görə səndən keçirəm”.

Beləliklə də, onun yanından salamat qayıtdım”.¹

¹ “Vəsailü-ş-şiə”, 17/182

III Fəsil

Həzrət Peyğəmbərin (s)
alimin yolunu azmasından
nigarançılığı

Həzrət Peyğəmbərin (s) alimin yolunu azmasından nigarançılığı

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurur:

“Mən özümdən sonra alimlərin büdrəməsindən qorxuram”.¹

Əziz Peyğəmbərimiz (ə) camaatın yolunu azmış alimə itaət edərək haqdan uzaqlaşmasına görə nigaran idi. Buna görə də camaatın nicatı üçün düzgün yolu göstərmiş və buyurmuşdur:

“Mən özümdən sonra ümmətimin büdrəmiş alimə itaət etməsindən qorxuram. Mən nicat yolunu sizlərə göstərirəm. Nicat yolu ondadır ki, səbir edin, qoy yolunu azmış alim düz yola gəlsin. Onun səhvində ona itaət etməyin”.²

Ümmətdən iki sinfin yolunu azması

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurub:

“Ümmətimdən iki sinif islah olarsa, onların qalanı da islah olacaq, yolunu azarsa, qalanı da yolunu azacaq”.

¹ “Biharul-ənvar”, 70, 150

² Şeyx Səduq, “əl-Xisal”, 1/164

Həzrətdən (s) soruşdular: “Onlar hansılardır?”

Buyurdu: “Ümmətin fəqihləri (din alimləri) və hakimləri”.¹

Bəli, camaat öz hakim və alimlərinin dinindədir. Necə ki, hədislərimizdə ona işarə edilmişdir.²

Quranı bilən münafiq

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurub:

“Ümmətimin yolunu azmasına səbəb olacaq şeylərin üçündən ən çox qorxuram. Birincisi, alimin büdrəməsi, ikincisi, münafiqin Quran ayələrinə söykənərək dəlil-sübut gətirməsi, üçüncüsü isə, dünyanın sizə üz gətirməsi nəticəsində ruhunuzun çirklənməsi”.³

Bir başqa hədisdə İmam Əli (ə) buyurur:

“Fasiq alim və cahil abiddən uzaq durun. Çünki Peyğəmbərdən (s) eşitdim ki, ey Əli, mənim ümmətimin həlakı ikiüzlü, şirin dilli və Qurandan istifadə edən münafiqin əli ilə olacaq”.⁴

Həzrət Əli (ə) Əziz Peyğəmbərimizin (s) ona belə buyurduğunu nəql edir:

¹ “Biharul-ənvar”, 2/49

² “Kəşful-ğümmə”, 2/21: “Camaat öz hakimlərinin dinindədir” bölümü.

³ Şeyx səduq, “Xisal”, 163; “Biharul-ənvar”, 70/92

⁴ “Biharul-ənvar”, 2/106

“Mən ümmətim üçün nə mömin və nə də müşrikdən qorxuram. Çünki Allah-taala mömini iman vasitəsilə camaatı azdırmaqdan saxlayar. Müşriki şirki səbəbilə müsəlmanların yanında xar və zəlil edər (onun sözlərinə qulaq asmazlar). Mən sizin üçün ikiüzlü münafiqdən qorxuram ki, sizin qəbul etdiyiniz əhkamı və Quranı bilir, sizin bildiklərinizi danışır, amma bəyənmədiklərinizi edir”.¹

Qurandan dəlil gətirən və camaatın qəlbinə şübhə salan münafiqin xətəri kafir və müşrikdən çoxdur. Çünki münafiq zahiri gözəl və məntiqli sözlərlə digərlərini aldadır və yolundan azdırır.

Saleh alimlərin vəzifəsi

Əziz Peyğəmbərimizin (s) camaata olan xüsusi diqqətinə görə onlara doğru yol göstərmək, zamanın haqq İmamının (ə.f.) böyük qeybdə olduğu dövrdə xalqı büdrəmələrdən qorumağı alimlərin öhdəsinə qoymuşdur.

O həzrət buyurmuşdur:

“Bidətlər ümmətim arasında baş qaldıran zaman alim elmini aşkar etməlidir. Etməsə, Allahın lənəti ona olacaq”.²

¹ Seyid Rəzi, “Nəhcül-bəlağə”, 385

² “Vəsailüş-şiə”, 16/ 270

Başqa bir hədisdə isə buyurmuşdur:

“Camaata lazım olan elmi gizlədən və onlara yol göstərməyən şəxsin Qiyamət günü ağzına atəşdən yüyən vurulacaq”.¹

¹ “Biharul-ənvar”, 2/78.

IV Fəsil

Peyğəmbərimizin (s)
ümmətin iqtisadi işləri
ilə bağlı nigaranlığı

Peyğəmbərimizin (s) ümmətin iqtisadi işləri ilə bağlı nigaranlığı

1. Həzrət Peyğəmbərin (s) nigaranlığı: Mal və sərvət

Əziz Peyğəmbərimizin (s) əsas nigaranlıqlarından biri də ümmətin iqtisadi işləri haqda idi. Həzrət iki məsələyə görə nigaran idi: Birincisi, müsəlmanların dünya malı, var-dövlət və sərvətin çoxalması ilə Allahdan qafil olmaları, ikincisi, başlarının dünyaya qarışması.

Necə ki, Quranda buyrulur:

*“Xeyr, insan azğınlıq edər, özünün dövlətli olduğunu gördüyü üçün!”*¹

İnsanların halı üzərində aparılmış araşdırmalar göstərib ki, dünya onlara üz gətirdiyi, firavan həyat sürdükləri və həyat onların istəyinə uyğun olduğu zaman, onların əksəriyyəti Allaha bəndəlik etməmişlər; sürətlə Allahdan uzaqlaşmış, şəhvət dəryasına qərq olmuş və yer üzündə fitnə-fəsad yaratmışlar.

¹ “Ələq”, 6

Əziz Peyğəmbərimiz (s) bu barədə buyurub:

“Ümmətimlə bağlı ən çox qorxduğum şey odur ki, dünyanın gözəllik və (mal – Red.) çoxluğu onların nəzərində cilvələnsin, bu gözəllik və çoxluq onları dünyaya cəlb edərək Allahu yad etməkdən saxlasın”.¹

İmam Əli (ə) bu barədə buyurur:

“Sərvət sərxoşluğundan Allaha sığının. Çünki insanın bu məstlikdən ayılmağı çox çəkir”.²

Ona görə ki, məstlik iki növdür: Birincisi, şərab məstliyidir ki, adətən, bir neçə saatdan artıq sürmür. Amma sərvət sərxoşluğu, məstliyi belə deyil. İnsanın ondan ayılmağı illərlə uzana bilər, axırda da ola bilsin ki, şəxs heç ayılmaz.

Necə ki, əziz Peyğəmbərimiz (s) dəfələrlə buyurmuşdur:

“Az və kifayətedici mal-dövlət, insanı Allahu yad etməkdən saxlayan sərvətdən yaxşıdır”.³

Aşağıdakı əhvalatlar bu qəbildəndir.

Kifayət qədər ruzi

Dördüncü imamımız Həzrət Əli ibn Hüseyin (ə) buyurub:

¹ Huveyzi, “Nurus-səqəleyn təfsiri”, 4/579

² Amədi Əbdül-Vəhhab, “Ğürürül-hikəm”, 370

³ “əl-Kafi”, 2/140

“Bir gün əziz Peyğəmbərimiz (s) bir dəvə sürüsünün yanından keçirdi. Bir nəfəri göndərdi ki, çobandan süd alsın.

Dəvələrin sahibi dedi: “Dəvələrin döşündəki süd qəbilənin səhər yeməyi, qablara sağılmış süd isə onların axşam yeməyidir”.

Həzrət Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “İlahi, (onun) malını və övladını artır”.

Sonra qarşılarna bir qoyun sürüsü çıxdı. Yenə birini süd almaq üçün göndərdi. Çoban qoyunları sağaraq, bir qaba töküb, hamısını həzrət Peyğəmbərə (s) göndərdi. Bundan əlavə, həzrət Peyğəmbərə (s) bir dənə də qoyun hədiyyə etdi və dedi: “Buna imkanım çatdı. Çox istəyirsinizsə, yenə verim”.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “İlahi, ona kifayət edəcək qədər ruzi ver”.

Səhabələrdən biri dedi: “Ey Allahın Rəsulu (s)! Sizin göndərdiyiniz adamı boş qaytaran və ona heç bir şey verməyən birinə elə dua etdiniz ki, biz hamımız o duanı sevirik. Sizin istəyinizi artıqlamasıyla yerinə yetirən birinə isə xoşlamadığımız bir dua etdiniz”.

Allah Rəsulu (s) cavabında buyurdu:

“Az, amma kifayət qədər olan ruzi, çox olub sahibini Allahın zikrindən saxlayan nemətdən daha yaxşıdır”.

Bu zaman dua etdi: “İlahi, Öz eyğəmbərinə (s) və onun ailəsinə kifayət qədər ruzi ver”.¹

Buna görə də həzrət Peyğəmbərimiz (s) ümmətinin varlı olması üçün heç vaxt dua etmədi.

Xəlifə Ömər bu barədə deyir: “Bir gün Allah Rəsulunun (s) evinə getdim. Onun ev əşyalarına nəzər saldıqda, üç qabdan başqa diqqəti cəlb edəcək elə də bir şey tapmadım.

Ərz etdim: “Ey Peyğəmbər, dua edin, Allah-taala sizin ümmətinizə çoxlu ruzi əta etsin. Axı rumlular və farslar Allaha ibadət etmədikləri halda, Allah-taala onlara çoxlu ruzi vermişdir!”

Əziz Peyğəmbər (s) buyurdu:

“Mənim haqq olmağıma şəkkinmi var?! Ey Xəttabın oğlu, onlar, dünya onlara üz gətirmiş bir qövmdürlər” (Axirətdə heç bir bəhrələrini olmayacaq).²

Sədin sərvətinin çoxalması

İmam Baqir (ə) buyurub:

“Səd həzrət Peyğəmbərimizin (s) çox kasıb səhabələrindən olub, “Süffə əhli”ndən (qalmağa evi olmadığı üçün məscidin hücrələrindən birində yaşayanlardan) idi. O, gecə-gündüz

¹ “əl-Kafi”, 2/140

² “Eynəl-ibrət”, 38

bütün namazlarını həzrət Peyğəmbərlə (s) qıldılar. Əziz Peyğəmbərimiz (s) Sədin kasıblığına görə çox narahat idi və söz vermişdi ki, əlinə bir şey keçsə, ona verəcək.

Uzun müddət keçməsinə baxmayaraq, Peyğəmbərin (s) əlinə bir şey keçmədi. Bu hal gəldikcə Peyğəmbərimizin (s) narahatlığını çoxaldırdı.

Cəbrayıl (ə) nazil olaraq özü ilə iki dirhəm gətirdi və dedi: "Allah-taala buyurdu ki, biz sənə qəmindən və Sədin maddi müşkülündən ağahıq. Onun bu vəziyyətdən çıxmasını istəyirsənsə, bu iki dirhəmi ona ver, bu pulla ticarət etsin".

Əziz Peyğəmbərimiz (s) iki dirhəmi ondan aldı. Elə ki, zöhr namazını qılmaq üçün evdən çıxdı, Sədin hücrə yanında dayanıb onu gözlədiyini gördü.

Həzrət Peyğəmbər (s) Sədə buyurdu: "Ticarətlə məşğul ola bilərsənmi?"

Səd dedi: "Allaha and olsun ki, sərmayəm yoxdur".

Əziz Peyğəmbərimiz (s) iki dirhəmi ona verdi və buyurdu: "Bu sərmayə ilə ticarət et".

Səd pulu götürüb, namazı qılmaq üçün məscidə gedərək, zöhr və əsr namazını Peyğəmbərimizlə (s) qıldı.

Namazdan sonra Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “Get və ruzi qazanmaq üçün çalış”.

Səd gedib ticarətə başladı. Allah-taala onun puluna bərəkət verdi və malları bir dirhəmə alıb iki dirhəmə satmağa başladı. Beləliklə, onun xeyiri həmişə əlində olan sərmayə ilə bərabər olurdu. Yavaş-yavaş onun maddi vəziyyəti yaxşılaşdı və məscidin yaxınlığında özünə dükan alıb mallarını ora yığıb satmağa başladı.

Onun başı ticarətə yaman qarışmışdı. Bilal azan verdiyi zaman Peyğəmbər (s) namaza gəldikdə onu namaza hazırlaşmamış, dəstəmaz almamış görürdü. Halbuki, əvvəllər o hamıdan qabaq namaza hazır olardı.

Peyğəmbər (s) ona buyurdu: “Səd, görürəm dünya səni özünə məşğul etmişdir və namazı sənə unutturmuşdur”.

Səd ərz etdi: “Nə edim, malım batsınmı?! Mən bu şəxsə mal satmışam, pulunu almalıyam, bu şəxsdən mal almışam, pulunu verməliyəm. Ondan sonra məscidə gələcəyəm”.

İslam peyğəmbəri (s) Sədin bu çoxlu məşğuliyətini və Allaha bəndəlikdən geri qaldığını müşahidə etdikdə çox təəssüfləndi. Həzrət indi vaxtilə onun kasıblığına görə narahat olduğundan daha çox narahat idi. Çünki indi onun dininə və aqibətinə görə narahat idi.

Bir gün Cəbrayıl (ə) Peyğəmbərimizin yanına gələrək dedi:

“Allah-taala buyurur: Biz sənin Səd barəsində olan yeni nigaranlığından agahıq. İndi Səd üçün hansı halı istəyirsən, onun əvvəlki vəziyyətini, yoxsa hal-hazırdakı vəziyyətini və malının çoxalmasını?!”

Allah Rəsulu (s) buyurdu:

“Mən onun əvvəlki vəziyyətini istəyirəm. Çünki hal-hazırdakı dünyası onun axirətini bərbad edəcək”.

Cəbrayıl (ə) dedi: “Bəli, dünya və sərvətə olan (güclü) düşkünlük insanı axirətdən qafil edir. Əgər onun əvvəlki vəziyyətini istəyirsənsə, ona verdiyin iki dirhəmi ondan geri al”.

Həzrət Peyğəmbərimiz (s) Sədi gördükdə buyurdu:

“Sənə verdiyim o iki dirhəmi geri qaytarırsan?”

Səd dedi: “Əgər siz məndən iki yüz dirhəm istəsəniz, o saat sizə verə bilərəm”.

Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “Yox, elə o iki dirhəmi ver, kifayətdir”.

Səd pulu həzrət Peyğəmbərə (s) qaytardı. O gündən sonra Sədin maddi vəziyyəti pisləşdi. Hər nə alırdısa, zərər edirdi və nəhayət, əvvəlki kasıb halına qayıtdı”.¹

¹ “əl-Kafi”, 5/312

Sələbə Ənsarinin sərvəti

Bir gün Sələbə ibn Hatəb Peyğəmbərimizə (s) dedi:

– Allahdan istə, mənə mal-dövlət versin.

Peyğəmbərimiz (s) bilirdi ki, onun buna tutumu yoxdur və əgər varlanarsa, Allahı yaddan çıxaracaqdır.

Buna görə də ona buyurdu:

“Ey Sələbə! Az malın şükrünü yerinə yetirməyin, çox malın şükrünü bacarmamağından daha yaxşıdır. Məgər istəmirsənmi ki, öz Peyğəmbərinə (s) oxşayasan? Bax, gör mən necə az malla kifayətlənirəm. Ancaq canım Onun əlində olana (Allaha) and olsun ki, əgər dağların qızıl və gümüşə dönməklərini istəsəm, dönərlər. Lakin mən dünyanı istəmirəm”.

O gün Sələbə getdi və bir neçə gündən sonra qayıdaraq yenidən dedi:

– Ey Allahın Rəsulu (s), Allahdan mənə mal-dövlət verməsini istə. Səni haqq olaraq peyğəmbərliyə seçən Allaha and olsun ki, əgər Allah-taala mənə var-dövlət versə, o maldan sədəqə verəcək, hər haqq sahibinin haqqını özünə çatdıracağam.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) onun israrlarını nəzərə alıb belə dua etdi: “İlahi, Sələbəyə mal-dövlət əta et”.

Bundan sonra Sələbə gedib bir ədəd qoyun aldı. Bu qoyundan çoxlu qoyunlar törədi. Qoyunlar o qədər çoxaldı ki, Mədinə şəhəri ona darlıq etdi və o Mədinə ətrafındakı dərələrdən birinə köçdü.

Sələbə əvvəllər həzrət Peyğəmbərlə (s) camaat namazı qılırdı. Lakin indi bu feyzdən məhrum olmuşdu. O, ancaq cümə günləri camaatla birlikdə cümə namazı qıla bilirdi.

Bir müddət sonra o, qoyunlarının çoxluğuna görə Mədinədən bir az da uzağa köçməyə məcbur oldu və heç cümə namazına da gələ bilmədi. Bu ərəfələrdə zəkat ayəsi nazil oldu. Peyğəmbərimiz (s) öz adamını zəkat almaq üçün Sələbənin yanına göndərirdi.

O, hesabladıqda gördü ki, onun verəcəyi zəkat bir sürü qədərindədir. Vergini ödəməkdən boyun qaçıraraq xəsislik etdi və Peyğəmbərin (s) göndərdiyi adama belə dedi: “Zəkat bir növ cizyədir. Cizyə kafirlərdən alınır. Bu da bir növ bac-xərac sayılır. Mən bunu ödəmək istəmirəm”.

Həzrət Peyğəmbərin (s) göndərdiyi adam əliboş qayıdaraq hər şeyi o həzrətə (s) danışdı.

Bunu eşitdikdə Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “Vay olsun Sələbəyə! Vay olsun Sələbəyə!”

Ardınca Sələbənin məzəmməti haqda ayə nazil oldu:

*“Bəzisi də Allahla belə əhd etmişdir: Əgər Allah bizə Öz nemətindən (mal-dövlət) bəxş etsə, biz mütləq sədəqə (həmin malın zəkatını) verəcək və sözsüz ki, əməlisalehlərdən olacağıq”.*¹

Bu ayə nazil olduqda, Sələbənin yaxınlarından biri orada idi. O, Sələbənin yanına gedərək dedi: “Vay olsun sənə! Sənin barəndə üç ayə nazil oldu, hamısı da sənin küfrün barə-sindədir”.

Sələbə həzrət Peyğəmbərin (s) yanına getdi və dedi:

“Ya Rəsulallah (s), nə qədər desən, sənə sədəqə verərəm. Hər kimə istəsəniz, xərcləyərsiniz. Nəyə istəsəniz, sərf edərsiniz”.

Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “Sən zəkatı cizyə adlandırdığına görə Allah-taala buyurdu ki, səndən sədəqə almayım”.

Sələbə (narahatlığından) başına torpaq tökməyə başladı.

Peyğəmbərimiz (s) buyurdu: “Sənə nə qədər dedim ki, kasıblığa səbir et və bu qədər mal-dövlət istəmə, qəbul etmədin və özünü giriftar etdin”.

Sələbə məyus və alçalmış vəziyyətdə öz yurduna döndü.²

¹ “Tövbə”, 75

² “Biharul-ənvar”, 22/40

Əziz Peyğəmbərimiz (s) xəsislik barəsində nigaran idi

Əziz Peyğəmbərimizin (s) digər narahatlığı ümmətinin varlılarının xəsislik edərək kasıbların haqqını verməməsi haqda idi. Həzrət (s) bu barədə buyurur:

*“Mən ümmətim barəsində üç şeydən qorxuram – xəsislik, həvayi-nəfsə itaət və yolunu azmış rəhbərlərə itaət etməkləri”.*¹

Kasıblıq və var-dövlət ilahi sınaq kimi

Kasıblıq və varlılıq özlüyündə eyib və ya fəzilət sayılmır. Onlar insanın sınağa çəkilməsi üçündür. İnsan üçün onların eyib və ya fəziləti şəxsin onlarla rəbitəsində aşkarlanır. Əgər halal yolla ələ gələn sərvətin kənarında iki şey – şükür və səxavət olarsa, insan imtahanın öhdəsindən yaxşı gəlmişdir. Onun çoxlu savabı var və belə bir varlılıq dəyər, fəzilət sayılır.

Əgər insanın kasıblamağı tənbellik, səhlənkarlıq üzündən olmazsa və belə bir kasıblıq da iki xüsusiyyətlə – səbir və izzəti-nəfslə yanaşı olarsa, bu da fəzilət, dəyər sayılır. İzzəti-nəfs dedikdə məqsəd, adamın Allaha bu vəziyyətə görə etiraz etməməsi və camaata ağz

¹ “Biharul-ənvar”, 74/163

açmamasıdır. Bu cür kasıblıq da yaxşıdır və çoxlu savabı vardır.

Ümmətin varlılarının nicat yolu

Sevimli Peyğəmbərimiz (s) varlıların nicat yolunu bildirmiş və buyurmuşdur:

“Mən bundan qorxuram ki, məndən sonra ümmətim arasında mal-dövlət çoxalsın və buna görə də tüğyan etsinlər. Amma mən nicat yolunu sizə bildirirəm. Nicat yolu ondadır ki, Allahın nemətləri müqabilində Ona şükür edib, öz malınızın (xüms, zəkat, vacib və müstəhəb sədəqələr kimi – Red.) vergilərini ödəyəsınız”.¹

İmam Əli (ə) bu barədə buyurur:

“Camaatın ən yaxşısı öz malına görə şükür edəni və səxavətlisidir. Ən yaxşı adam kasıblığa səbir edən və başqalarını

özündən irəli salandır”.²

Bir başqa hədisdə Peyğəmbərimiz (s) buyurub:

“Bu ümmətin ilkinlərinin müvəffəqiyyəti iki şeyə görədir: Biri dünyada zöhd, o biri axirətə yəqin. Onların sonuncusunun həlakı da iki şeyə görədir: Biri xəsislik, digəri uzun arzular”.³

¹ Şeyx Səduq, “əl-Xisal”, 1/164

² Amədi Əbdül-Vəhhab, “Ğürərül-hikəm”, 375-388

³ “Vəsailüş-şiə”, 2/433

Ümmətin kasıblarının nicat yolu

Kasıbların nicat yolu səbir və nəfsin iffətidir. Bir gün bir qrup kasıb cəmləşərək şikayət üçün Peyğəmbərimizin (s) yanına gəldilər və belə dedilər:

“Varlılar bütün yaxşı işləri görürlər. Onlar imkanlı olduqları üçün (pul tələb edən işləri görərək–Red.) rahatlıqla sizin buyurduğunuz bütün əməlləri edərək, bütün Cənnətə yiyələnirlər. Həmçinin onlar Həcc və Ümrəyə gedir, sədəqə verirlər. Amma bizim bu əməlləri yerinə yetirməyə gücümüz yoxdur”.

Peyğəmbər (s) onlara buyurdu: “Sizlərdən hər biriniz Allah üçün kasıblığa səbir etsəniz və razı qalsanız, sizə onlara verilməyən üç savab verilir:

1. Behiştə ulduzlar kimi parlayan evlər var. Behişt əhli yer əhlinin ulduzlara baxdığı kimi onlara baxarlar. Bu evlərə kasıb peyğəmbər, kasıb şəhid və kasıb mömindən başqa heç kəs daxil olmaz.

2. Kasıblar varlılardan beş yüz il əvvəl Cənnətə daxil olacaqlar (Çünki varlılar bu müddətdə öz mallarının hesabını verməklə məşğul olacaqlar).

3. Kasıblarla varlıların ibadətinin savabı da bir deyil. Məsələn, əgər varlı və kasıbın hər

ikisi “sübhanəllahi vəl-həmdü lillahi və la ilahə illəllahu vallahu əkbər” təsbihini deyərlərsə, kasıbın yetişdiyi savab varlığınınından çox olacaq. Hətta varlı bunun üçün on minlərlə dirhəmlər xərcləsə belə, buna nail ola bilməyəcək. Fəqirin başqa işləri də elə bu cürdür”.

Kasıblar hamılıqla Peyğəmbərimizə (s) səs-ləndilər: “Biz razıyıq”.¹

2. Həzrət Peyğəmbərin (s) nigaranlığı: Satıcılar və tacirlər

Əziz Peyğəmbərimiz (s) çox nigaran idi ki, olmaya, ümmətinin satıcıları və tacirləri hara-ma düşsünlər. Buna görə də buyurmuşdur:

*“Mənim ən çox qorxduğum şey ümmətimin ha-ram peşəyə üz tutmasıdır”.*²

Haram qazancın təsiri çox xətərlidir. Bura-da onun pis təsiri açıqlanacaq ki, həzrət Peyğəmbərimizin (s) nə üçün bu qədər nigaran qaldığı aydınlaşmış olsun.

a) Haram loxma yeyənə nəsihət təsir etmir.

Haram qazanc, haram tikə və haram mal insanın qəlbinin möhürlənməsinə gətirib çıxarır. Belə qəlbə nəsihət təsir etmir.

¹ “Biharul-ənvar”, 69/48

² “əl-Kafi”, 5/124

İmam Hüseyin (ə) Aşura günü kufəlilərə buyurdu:

“Heç bilirsinizmi nə üçün mənim nəsihətlərim sizə təsir etmir?! Bilirsinizmi nə üçün mənim sözlərimə qulaq asmırsınız?! Baxmayaraq ki, mən sizi səadət yoluna çağırıram, mənə itaət edənlər səadətə çatacaq, etməyənlər həlak olacaq (amma siz sözümlü dinləmirsiniz). Səbəbi budur ki, sizin qarınlarınız haram tikə ilə dolmuşdur və bu haram tikələr sizin qəlblərinizi möhürləmişdir. Buna görə də mənim sözlərim sizə təsir etmir. Vay olsun sizə! Eşitmirsinizmi ki, kömək istəyirəm?! Qurtuluşa çatmaq istəmirsiniz?!”¹

Bəli, haram qazancın təsiri budur ki, hətta əgər nəsihətverici İmam Hüseyin (ə) olsa belə, haramla dolmuş, daşlaşmış qəblərə təsir etməz. Deməli, əziz Peyğəmbərimiz (s) səbəbsiz yerə ümmətinin haram qazancı barəsində nigaran deyilmiş və buna görə ondan uzaq olmağı çox ciddi şəkildə tapşırıraq buyurmuş: “Mən ümmətimin haram qazanc dalınca getməsinə görə narahatam”.

Möhtərəm Peyğəmbərimiz (s) narahat olur və ümmətin nicatı üçün çarə yolları göstərir, haram qazancın zərərlərini açıqlayır ki, ümməti bu işlərdən uzaq dursun.

¹ “Biharul-ənvar”, 45/7

Təkcə bir tikə haram insanın axirətini xarab edir və aqibətini bərbad vəziyyətə salır. Bu haqda tarixdə bir çox canlı şahidlər var. Bəzilərinə işarə edirik:

Təkcə bir tikə

haram onun axırına çıxdı

Abbasi xəlifəsi Mehdi çox istəyirdi ki, qazilik və övladlarının təlim və tərbiyə işini Şərik ibn Abdullah Nəxəiyə (hicrətin ikinci əsrində olan məşhur fəqih) tapşırınsın. O, elm və təqva da çox məşhur idi. Şərik zülm və zalımlardan uzaq qalmaq üçün bu təklifi heç vaxt qəbul etmir, azad yaşamağa üstünlük verirdi.

Bir gün xəlifə onu çağıraraq dedi: “Bu gün sənə edəcəyim üç təklifdən birini qəbul etməlisən. Ya qazilik etməyi öz öhdənə götürməli, ya mənim övladlarımın təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olmalı, ya bu gün naharı mənimlə birgə yeməlisən”.

Şərik bir az fikirləşib öz-özünə dedi: “İndi ki, məni məcbur edirlər, bu üç işdən ancaq üçüncüsünü seçmək mənə asandır”.

Xəlifə aşpaza əmr etdi ki, bu gün Şərik üçün ən ləzzətli yeməkləri hazırlasın.

Nabat və balla qarışdırılmış sümük iliyini süfrəyə gətirdilər. Şərik bu günə qədər bu cür ləzzətli yeməklər yemədiyi və görmədiyi üçün

onları iştahla yeməyə başladı. Baş aşpaz ya-vaşca xəlifəyə pıçıldadı: “Allaha and olsun ki, bu kişi daha düzgünlük üzü görməyəcək”.

Çox çəkmədi ki, Şərik həm qazilik vəzifəsinə və həm də xəlifənin övladlarının təlim-tərbiyəsini qəbul etdi. Xəlifə də ona beytül-maldan¹ pul ayırdı. Bir gün pullara nəzarət edən şəxslə onun arasında mübahisə yarandı. O, Şərikə dedi: “Sən bizə buğda satmamısan ki, bu qədər simiclik edəsən”.

Şərik ona dedi: “Mən sizə buğdadan daha üstün bir şeyimi satmışam. Mən sizə öz dini-mi satmışam”.

Bunun müqabilində elə insanlar da olmuşdur ki, hər yolla olur-olsun, özlərini haram işlərdən uzaq tutmuşlar. Misal olaraq, Bəhlul Danəndəni demək olar – özünü dəliliyə vurmaqla haram işlərdən xilas olmuşdur.

Bəhlul haram işdən qaçdı

Bir gün Harun ər-Rəşid soruşdu: “İslam ölkəsi Bağdadda qazilik etməyə ən ləyaqətli adam kimdir?”

Hamı dedi: “Bəhluldan layiqlisini tanıyıram”.

Harun onu gətirməyi əmr etdi. Gətirdilər. Harun qazilik mənəbini ona təklif etdi.

¹ Dövlət büdcəsi– Red.

Bəhlul dedi: “Mən layiq deyiləm”.

Harun dedi: “Təkcə sən bu mənsəbə layiq-sən”.

Bəhlul dedi: “Mən ya düz deyirəm, yəni, doğrudan da, layiq deyiləm, ya da yalançıyam. Bu zaman, yalançı qazilik etməyə layiq deyil”.

Harun dedi: “Sən bunu qəbul etməlisən”.

İş axırda təhdidə gəlib çıxdı. Bəhlul bir gecə fikirləşmək üçün vaxt aldı.

Gecə Bəhlul bir az fikirləşdi ki, necə özünü xilas etsin? Səhər gördülər ki, Bəhlul bir dənə çubuğu ayaqları arasına alaraq, ayaqyalın küçə-bazarda onu at kimi sürür və qışqırır: “Çəkilin! Çəkilin! Atım sizi ayaqlayacaq”.

Haruna xəbər verdilər ki, Bəhlul dəli olub.

Harun dedi: “O, dəli olmayıb. Bu işi ilə öz dinini qoruyub”.

Bəziləri deyiblər ki, zamanının İmamı (ə) məktub vasitəsilə Bəhlula nicat yolunu göstərib.

b) Haram işin insanın nəslinə təsiri

İmam Sadiq (ə) buyurur: “Haram mənsəb insanın nəslində üzə çıxır və ona pis təsir qoyur”.¹

Bəzən haram qazanandan olan bir loxma, insanın sonrakı yeddi nəslinə belə təsir edir. Ha-

¹ Şeyx Səduq, “Mən lə yəhzurul-fəqih”, 4/418

ram tikə ilə böyüyən övlad günahlara çox meyilli olur və belə uşaqların səadətə çatması çox çətinidir. Necə ki, Allah-taala Quranda buyurur:

*“Murdar qadınlar murdar kişilərə, murdar kişilər isə murdar qadınlara, eləcə də təmiz qadınlar təmiz kişilərə, təmiz kişilər də təmiz qadınlara layiqdirlər”.*¹

İmam Sadiq (ə) zinadan, haram nütfədən doğulanın aqibətinin yaxşı olmasının çətinliyi barəsində belə buyurur: “Zinadan dünyaya gələn övlad elə o günaha (zinaya – Red.) çox meyilli olar”.

c) Axirətdə giriftarçılıq və bədbəxtlik

Haram qazancın mənfi xüsusiyyətlərindən biri də insanın axirətdə bədbəxt olması və sıxıntılara düşər olmasıdır. Necə ki, İmam Əli (ə) buyurur:

*“Haram peşə ilə mal əldə edən şəxs öz axirətinə zərər vurmuşdur”.*²

Əziz Peyğəmbərimiz (s) isə belə buyurur:

“Hər kəs haram qazancla mal ələ gətirsə, həmin mal onun əzab azuqəsi və əzab səbəbidir. Nəhayət, o, Cəhənnəmə daxil olacaq”.

Peşəsinin və onun qazancının halallığına əhəmiyyət verməyən şəxs axirətdə çox çətin-

¹ “Nur”, 26

² “Mustədrəkül-vəsail”, 13/67

liklərlə üzləşəcək. Onun Bərzəx aləmi, Qiyamətdə hesab vaxtı və Sirat körpüsü kənarında vəziyyəti çox ağır olacaq.

Aman haram peşə və qazanc əlindən!

Qiyamət günü insan peşəsi və qazancı haqda hesaba çəkiləcək – malını haram, yoxsa halal yolla qazanıb?

Məhşərdə bu suala cavab vermək bəzən qırx il çəkər. Çünki bu məhkəmənin Hakimi çox dəqiqdir. Bircə-bircə şəxsin malını hansı yolla qazandığını aşkar edir. Malını haram yollarla qazanan insan davamlı olaraq deyər: “Vay olsun mənə! Axı niyə belə etdim?!”

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurur:

“Vay olsun mənim ümmətimin satıcı, tacir və sənətkarlarının halına! Vay olsun! Ona görə ki, qazanc zamanı and içib deyərlər: Allaha and olsun ki, yox... Allah haqqı, doğru deyirəm. Vay olsun sənətkarların halına! Ona görə ki, onlar: Bu gün, sabah – deyərlər” (bu günü sabaha satmaqla alıcıları aldadırlar)”.¹

Onlar peşmançılıqlarının şiddətindən deyərlər: “Vay olsun bizim halımıza!”

Sevimli Peyğəmbərimiz (s) öz ümmətini haramlardan uzaqlaşmağa həvəsləndirmək və ha-

¹ Şeyx Hürr Amuli, “Vəsailü-ş-şiə”, 17/420

ram əməllərin pis aqibətinə düşər olmaqdan çəkəndirmək üçün haramların tərki ilə bağlı çoxlu sayda savablar sadalamışdır.

Haram qazancın tərki barəsində böyük savablar

Əgər insan Allah xatirinə haram qazanc və işdən çəkinərsə, Allah-taala ona halaldan ruzi, bərəkətlər verməsindən əlavə, axirət aləmində əzəmətli savablar da yazar.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) bu barədə buyurur:

“Əgər bir daniq (o zamanda ən dəyərsiz pul vahidi idi) haram qazanc onun əsl sahiblərinə geri qaytarılarsa, onun savabı Allah yanında yetmiş min yaxşı və düzgün Həcc mərasimi qədərdir”.¹

Başqa bir hədisdə əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurur:

“Haram qazancıdan ələ gəlmiş bir tikənin tərki, Allah yanında iki min rəkət müstəhəb namazdan daha fəzilətlidir”.²

Peyğəmbərimiz (s) ümmətinin sələmə düşməsindən nigaran idi

Əziz Peyğəmbərimiz (s) ümmətinin sələm almasından və ya verməsindən çox nigaran idi.

O həzrət bu haqda buyurur:

¹ “Müstədrəkül-vəsail”, 12/105

² “Biharul-ənvar”, 90/373

*“Mənim ümmətim barəsində ən çox qorxduğum şey onların sələmə üz tutması, sələm alıb-verməsidir”.*¹

İmam Baqir (ə) buyurur:

*“Ən pis və ən nifrətli məşğuliyyət sələm-xorluqdur”.*²

Sələm yemək, əslində, zəif kütlənin istismar edilməsidir. Bu iş cəmiyyətdə fərdlər arasında fasilələr salır.

Sələm yemək o qədər nifrətəlayiqdir ki, əziz Peyğəmbərimiz (s), hətta ona şahid duranı da lənətləmişdir.

Hədislərdən birində gəlmişdir ki, əziz Peyğəmbərimiz (s) sələmi, sələmçini, onu satanı, onu alanı və ona şahid duranı lənətləmişdir.³

Allah-taala sələm yeyənlərə müharibə elan etmiş və onu Öz düşməni adlandırmışdır”.⁴

Əziz İslam peyğəmbərinin (s) sələm haqda bu qədər nigaran olması və ümmətinin bu böyük günahdan necə nicat tapacağı barədə fi-

¹ “əl-Kafi”, 5/124

² “əl-Kafi”, 5/148

³ “Vəsailü-ş-şiə”, 18/127

⁴ “Bəqərə”, 279: “Ey möminlər! Əgər, doğrudan da, iman gətirmişsinizsə, Allahdan qorxub sələmdən qalan məbləğdən (faizdən) vaz keçin! (Onu borclulardan almayın!) Əgər belə etməsəniz, o zaman Allaha və Onun peyğəmbərinə qarşı müharibəyə girişdiyinizi bilin! Yox, əgər tövbə etsəniz, sərmayəniz (mayanız) sizindir. Beləliklə, nə siz zülm edərsiniz, nə də sizə zülm olunar!”

kirləşməsi yersiz deyilmiş. Ona görə də Peyğəmbər (s) və məsumlarımız (ə) buyururlar ki, əvvəl düzgün qazanc yolunu öyrənin, sonra qazanc dalınca gedin.

Əvvəl fiqh və əhkamı öyrənək

Hər hansı bir peşənin arxasınca getməzdən qabaq sələm təhlükəsi yaranmasın deyə, o işin şərii hökmlərini öyrənmək hər bir müsəlmana vacibdir.

İmam Əlinin (ə) dostlarından olan Əsbəğ deyir: “Əlinin (ə) minbərdə belə dediyini eşitdim: Ey tacir və satıcılar! Əvvəl hökmləri öyrənin, sonra ticarətlə məşğul olun! Əvvəl hökmləri öyrənin, sonra ticarətlə məşğul olun! Əvvəl hökmləri öyrənin, sonra ticarətlə məşğul olun! Allahla and olsun, sələm bu ümmət arasında qarışqanın böyük qayalar üzərindəki ayaq izindən daha zərif və daha gizlidir. İmanınızı doğruluqla, düzgün danışmaqla qoruyun. Tacir şəxs günahkar, günahkar isə atəşdədir – düzgün alıb, haqq və doğruluqla satanlardan başqa”.

Yenə buyurmuşdur:

*“Hər kəs şərii hökmləri öyrənmədən ticarətlə məşğul olarsa, çox pis şəkildə sələm girdabına düşəcək və nicatı çox çətin olacaq”.*¹

¹ “əl-Kafi”, 5/150

Deməli, insan şəriəti öyrənmədən ticarətlə məşğul olarsa, ribadan (sələmədən) amanda qala bilməyəcək.

V Fəsil

Sevimli Peyğəmbərimizin (s)
şəhvətlə bağlı nigaranlığı

Sevimli Peyğəmbərimizin (s) şəhvətlə bağlı nigaranlığı

1. Həzrət Peyğəmbərimiz (s) həvayi-nəfsə¹ tabeçilikdən nigaran idi

Əziz Peyğəmbərimizin (s) nigaranlıqlarından biri də ümmətinin həvayi-nəfsə tabe olmasına görə idi. O cənab bu barədə buyurur:

“Mənim ümmətim barəsində qorxum üç şeydədir:

Alimin büdrəməsi, zalımın hakimiyyətə gəlməsi və həvayi-nəfsə itaət”.²

Yenə də buyurur:

*“Mənim ümmətim üçün qorxduğum şey onların həvayi-nəfsə itaətidir. Çünki həvayi-nəfs və şəhvətə itaət onları Allahu yad etməkdən saxlayar”.*³

Ona görə ki, bəzi əvvəlki ümmətlərə namaza yüngül yanaşdıqlarına və şəhvətə itaət et-

¹ Həvayi-nəfs, yaxud həva və həvəs: Məqsəd nəfsin din, etiqad, şəriət və əxlaq nəzərində məzəmmət olunmuş tüğyanedici istəkləridir.– Red.

² “Mustədrəkül-vəsail”, 17/358

³ “Biharul-ənvar”, 70/90

diklərinə görə əzab gəlmişdir. Quran onlar barəsində belə buyurur:

“Onlardan sonra namazı tərk edib şəhvətə uyan bir nəsil gəldi. Onlar (Cəhənnəmdəki) Ğəyy dərəsinə düşəcəklər”.¹

Halbuki dünya və ona aid olanlar insanın ona ürək bağlamasına layiq deyildir. Nəql olunur ki, bir gün həzrət Əli (ə) Cabir ibn Abdullahın (səhabə) dərindən ah çəkdiyini eşitdi. Həzrət ona buyurdu:

“Ey Cabir! Nə üçün belə ah çəkirsən?! Dünyaya görədirmi?”

Cabir dedi: “Bəli”.

Əli (ə) buyurdu: “Ey Cabir! Dünya ləzzətləri yeddi növdür:

Yeməlilər, içməlilər, libas, evlilik və cinsi yaxınlıq, minik vasitələri, iyləməlilər və eşitməlilər.

Dünyanın ən ləzzətli yeməyi baldır. Bu bir həşəratın ağız suyudur.

Ən yaxşı içməlisi sudur. O isə çoxdur və cərəyan edərək yer üzündə insanların ehtiyacını ödəyir. Bu da ki, ah və həsrət istəmir.

Dünyanın ən yaxşı libası ipəkdir. O isə bir qurdun ağız suyundan ibarətdir.

¹ “Məryəm”, 60

Ən yaxşı cinsi əlaqə qadınla olandır. O da iki sidik gələn üzvün bir-birinə daxil olmasıdır. Camaatın qadınla evlənərkən ən yaxşı məqsədi, onlarda olan ən pis üzvə görədir.

Ən yaxşı minik atdır. O da ki, sahibini yerə cırparaq qətlə yetirir.

Ən yaxşı iyləmali müşkdür. O da bir heyvanın (ceyranın) göbəyində olan xarab olmuş qandan başqa bir şey deyil.

Ən yaxşı eşitməli avaz ğinadır. O da ki, haramdır.

Elə isə ləzzətləri bu cür olan bir dünyaya, əli çatmadığına görə heç bir ağıllı şəxs ah çəkməz”.

Cabir deyir: “Allaha and olsun, Əli (ə) dünyanın ləzzətlərini mənim üçün belə təsvir etdikdən sonra bir daha dünya və onun ləzzətləri mənim nəzərimdə cəlvələnmədi. Daha dünyanın həsrətini çəkmədim”.¹

2. Həzrət Peyğəmbər (s) qarına pərəstişdən nigaran idi

Əziz Peyğəmbərimiz (s) ümmətinin qarına itaət edib, fəqirlərin haqqını unutmamasından çox nigaran idi. Həzrət (s) buyurur:

“Öz ümmətim haqda üç şeydən qorxuram: Haqqı tanıdıqdan sonra baş verən fitnələr nəticəsində

¹ “Biharul-ənvar”, 75/11.

düz yoldan azması, qarına pərəstiş və cinsi şəhvət".¹

Bəziləri Müaviyənin yağlı süfrəsinə aldandılar və Əlini (ə) tərk etdilər. Onlar cəmi bir dəfə o yeməklərdən yeməklə öz imanlarını əldən verdilər.

Buna görə də Peyğəmbərimiz (s) bunu ümməti üçün çox xətərli bilir və buyururdu:

"Mənim ümmətim iki puç şeyə görə atəşə daxil olacaq: Biri qarın, digəri isə cinsiyyət üzvü".²

Nə çox insan var ki, namaz qılır, oruc tutur, lakin bu iki şeyi kontrol edə bilmir, günaha düşər olur.

O həzrət ümmətini pərnhizkarlıq və günahdan çəkinməyə təşviq edərkən buyurur:

"Mənim ümmətimdən hər kəs dörd xislətə giriftar olmasa, Cənnəti qazanar: Dünyapərəstlik, həvayi-nəfsə itaət, qarın və cinsi şəhvət".³

3. Əziz Peyğəmbərimiz (s) cinsi şəhvətdən nigaran idi

Allah Rəsulunun (s) başqa bir nigaranlığı ümmətinin cinsi pozğunluğa (zina, ləvat, istimna və s.) düşər olmasıdır. O, ümmətinin öz

¹ "əl-Kafi", 2/79

² "əl-Kafi", 2/79

³ "Müstədrəkül-vəsail", 12/110

ehtiyaclarını haram yolla təmin edəcəyindən narahat idi.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) bu haqda buyurur:

*“Öz ümmətim haqda üç şeydən qorxuram: Haqqı tanıdıqdan sonra baş verən fitnələr nəticəsində onların düz yoldan azması, qarına pərəstiş və cinsi şəhvət”.*¹

Digər hədisdə isə belə buyurur:

*“Mənim ümmətim barəsində ən çox qorxduğum şey onların Lut qövminün əməllərinə mürtəki olmalarıdır. Əgər kişilər kişilərlə və qadınlar qadınlarla kifayətlənsələr, onda əzabdan qorxsun və onu gözləsinlər”.*²

Əziz Peyğəmbərimiz (s) rəhmət peyğəmbəri olduğuna görə öz ümmətinin şəhvət və cinsi azgınlıqdan amanda qalması üçün üç göstəriş vermişdir.

Əvvəla, çox təkid etmişdir ki, gənclik çağının əvvəllərində evlənsinlər.

İkincisi, naməhrəmə baxmaqdan özlərini qorusunlar.

Üçüncüsü isə, naməhrəm qadın və kişi digərlərinin daxil ola bilməyəcəyi yerdə tək qalmasınlar.

¹ “əl-Kafi”, 2/79

² “Müstədrəkül-vəsail”, 14/347

Gənc yaşlarında evlənmək barəsində hz. Peyğəmbərin (s) göstərişi

Əziz Peyğəmbərimiz (s) göstəriş vermişdir ki, gənclər tez evlənməklə şeytanın şərindən amanda qalsınlar.

O həzrət (s) buyurur:

“Hər bir gənc gəncliyinin əvvəllərində evlənərsə, onu azdırmaq istəyən şeytan nalə edərək deyər: Vay olsun mənə! O, evlənməsi ilə dininin üçdə ikisini məndən qorudu”.

Sonra o həzrət buyurdu: “Deməli, o, üçüncü hissəni digər azmalara düşməməklə qorunmalıdır”.¹

Bir başqa hədisdə isə buyurur: “Ümmətimin ən yaxşısı evlənənlər, ən pisi isə subay qalanlardır”.²

Naməhrəmə baxmaq

Camaat – istər qadın, istərsə də kişi –iki qrupa ayrılır: Öz gözlərini naməhrəmə baxmaqdan qoruyanlar və gözlərini naməhrəmə baxmaqdan qorumayanlar.

Naməhrəmə baxmayanlar Bərzəxdə və Qiyamət günü gözləri işıqlı, nurlu olacaq. Onlar (Cənnətdə) hurilərə baxacaq və digər baxılmalılardan ləzzət alacaqlar.

¹ “Müstədrəkül-vəsail”, 14/ 149

² “Müstədrəkül-vəsail”, 14/156

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurub:

“Öz gözlərinizi günahdan örtün ki, qəribəlikləri görəsiniz”.¹

Belə şəxslər gah huriləri, gah mələkləri, gah da Behiştin görməli nemətlərini müşahidə edər və onlardan həzz alarlar. Ondan da üstünü, onlar həzrət Peyğəmbərimizin (s) hüzuruna gedərək onu görə bilərlər. Qiyamət günü Peyğəmbərin (s) və məsumların (ə) məhzərinə yetişmək elə də asan məsələ deyil. Onları görmək üçün pak gözlər lazımdır. Necə ki, dualarda Allahdan belə istəyirik:

“İlahi, mən sənin Peyğəmbərinə (s) iman gətirdim, lakin onu görmədim. Məni onu görməkdən məhrum etmə”.²

Behişt arzu yeri deyil. Orada hər bir istək yerinə yetir. Bəzilərinin ancaq bir arzusu var: Peyğəmbərimiz (s) və məsumların (ə) yanına gedib onların camalına nəzər salsınlar.

Necə ki, bu dünyada hər kəsə İmam Zamanın (ə) mübarək camalını görmək qismət olmur.

*Bir gecə xəyalən Mehdiyə sordum,
Səni heç görməzmiyəm, yoruldum?
Dedi: Mən də səni görmək istərəm,
Günahlardan paklanmanı gözlərəm.*

¹ “Müstədrəkül-vəsail”, 14/269

² “Təhziübül-əhkam”, 3/86

Amma ikinci qrup, gözlərini haramla doldurduqları üçün kor və ağlar halda diriləcək. Onlar Qiyamətdə heç bir yeri görə bilməyəcəklər. Bu mətləb bu haqda nəql olunmuş hədislərdən aydınca müşahidə olunur.

Naməhrəm üçün bəzənmək

Qadınlar da iki fərqli qrupa bölünürlər: Özlərini naməhrəm baxışlarından örtənlər və özlərini naməhrəmə göstərənlər. Özlərini naməhrəmdən örtənlərə Allah-taala Qiyamət gününü rəhmət və mərhəmət nəzəri ilə baxacaq, onların (qəflət üzündən olan – Red.) xətalalarına göz yumacaq. Həzrət Peyğəmbərimizin (s) dövründə bir qrup qadın və kişi cahiliyyət dövrünün adətinə əsasən şalvar geyməzdilər, uzun ərəb paltarı geyməklə kifayətlənərdilər.

Bir gün yağışlı havada əziz Peyğəmbərimiz (s) öz əshabı ilə oturmuşdu. Bir qadın ulağa minmiş halda oradan keçirdi. Birdən ulağın ayağı palçığa batdı və yığıldı. Həzrət Peyğəmbərimiz (s) və həzrət Əli (ə) üzlərini kənara çevirdilər ki, qadının bədənini görməsinlər. Bəziləri (bəlkə də, o qadının məhrəmlərindən idi) baxıb Peyğəmbərə (s) dedilər: “Bu qadın şalvar geyinib”.

O həzrət xoşhal olaraq üç dəfə buyurdu:

“İlahi, şalvar geyən qadına öz rəhmət nəzərin ilə bax və onları bağışla”.

Sonra isə buyurdu:

“Ey camaat! Şalvar geyinin. Çünki şalvar bədəni daha yaxşı örtür. Öz qadınlarınızı evdən çıxarkən şalvarla naməhrəmlərin gözündən qoruyun (Əlbəttə, Peyğəmbərimizin (s) məqsədi bu gün bəzilərinin dəb, cəlbedicilik, özünü göstərmə məqsədilə geyindiği dar, gödək və rəngarəng şalvarlar deyil, enli, sadə və üstündən başqa uzun libas geyilən şalvarlardır. Bugünkü şalvarlar, əslində, qadını şalvar geyməyərək, ayaqları açıq gəzən qadınlardan daha cəlbedici saxlayır. Bu isə İslam prinsiplərinə ziddir. – müt. qeydi)”¹

Hər kəs iki gəncin evlənməsinə, onların bir-birinə baxmalarına halal yoldan şərait yarasarsa, Allah-taala ona Qiyamət günü rəhmət nəzəriylə baxar.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurur:

“Hər kəs subay bir insanı evləndirərsə, Allah-taala Qiyamət günü ona rəhmət gözü ilə baxar”.

Öz zinət və bədənlərini naməhrəm baxsın deyə onlara göstərən qadınlara isə, Allah-taala Qiyamət günü rəhmət nəzəri ilə baxmayacaq.

¹ “Müstədrəkül-vəsail”, 3/244

Üçüncü şəxs şeytandır!

Başqalarının asanlıqla girə bilməyəcəyi bir məkanda naməhrəm¹ kişi və qadının tək qalması doğru deyil. Əgər nə zamansa belə bir şərait yaranarsa (imkan həddində), tez həmin yeri tərk etməlidirlər. Yoxsa oraya daxil olan üçüncü şəxs şeytan olacaq. O, hökmən onlara vəsvəsə edəcək, günaha salmamış onlardan əl çəkməyəcək.

İmam Baqir (ə) buyurur:

“Nuh öz qövmünə lənət oxuduğu və onların məhv olduğu zaman, İblis Nuhun (ə) yanına gələrək dedi:

Ey Nuh! Sənin mənim boynumda haqqın var. Əvəzini ödəmək istəyirəm.

Nuh (ə) buyurdu: Sənin boynunda haqqım olmasını istəmirəm, de görüm, sənin boynunda nə haqqım var?

İblis dedi: Sən lənət oxudun və həlak olanları Cəhənnəmə doldurdun. Daha mənim azdırmağım üçün heç kəs qalmayıb.

Nuh (ə) İblisə buyurdu: İndi mənə nə hədiyyə vermək istəyirsən?

İblis dedi: Üç yerdə mənim fikrimdə ol (Çünkü bu üç yerdə mən insanlara hamıdan

¹ Bu haqda şəriət risalələrinə və kişi-qadın münasibətlərindən söz açan kitablara müraciət etməyiniz uyğundur.– Red.

yaxınam və günaha düşmələri üçün onları vəs-vəsə edirəm): Qəzəbləndiyin, iki nəfər arasında hökm verdiyin və naməhrəmlə bir məkanda tək qaldığın zaman".¹

4. Əziz Peyğəmbərimiz (s) uzun arzulara görə nigaran idi.

Həzrət Peyğəmbərimizin (s) digər bir nigaranlığı ümmətinin uzun-uzadı arzulara qapılaraq, Allahdan qafil olmaları olmuşdur.

O həzrət (s) buyurur:

"Mən ümmətim barəsində iki şeydən qorxuram: Birincisi, həvayi-nəfs və uzun-uzadı arzular. Çünki həvayi-nəfs insanı Allahu yad etməkdən saxlayır, uzun-uzadı arzular isə, axirəti unutturur. Bu dünya bizə arxa çevirmiş və getməkdədir. Axirət isə bizə üz tutmuş və bizə tərəf gəlməkdədir. Onların hər ikisinin də öz övladları vardır ki, onlara itaət edirlər. Siz çalışın ki, axirət övladları olasınız, dünya övladları olmayasınız, axirət üçün əməl edəsiniz. Bu gün siz əməl evindəsiniz və burada sizə hesab yoxdur, sabah isə elə bir evə daxil olacaqsınız ki, ora hesab yeridir və artıq əməl yoxdur".²

* * *

Ömər Səd vəzifə arzusu və Reyə hakimlik etmək üçün İmam Hüseyinlə (ə) müharibəyə

¹ "əl-Xisal", 1/132

² "Biharul-ənvar", 70/90

girişdi. O öz-özünə belə zümzümə edirdi: Necə Reyi əldən verim, bir halda ki, Rey mənim arzumdur. Necə Hüseynin (ə) qətlini öz boynuma götürüm, bir halda ki, onu öldürmək Cəhənnəmlik olmaq deməkdir. Ancaq Rey mülkü mənim gözaydınlığımdır. Onunla döyüşəndən sonra tövbə edərəm.

Amma bu uzaq arzu onun həm dünya və həm də axirətdə bədbəxt olmasına səbəb oldu.

(Qeyd edək ki,) məzəmmət olunan o arzulardır ki, insanı Allahı yad etməkdən saxlasın.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) buyurur:

“Arzu, Allah-taalanın ümmətimə bəxşişlərindən biridir. Çünki əgər arzu olmasaydı, heç bir ana öz övladına süd verməz, heç bir bağban ağac əkməzdi”.¹

İnsan ömrü və onun arzuları

İnsan ömrü qısa və məhdud, arzular isə nəhayətsizdir. Bəzən heç arzulara çatmamış ömür sona çatır və şəxs dünyadan köçür.

Bir gün əziz Peyğəmbərimiz (s) üç çubuq götürərək onlardan birini yerə sancdı. Sonra ikinci çubuğu ondan bir az fasilə ilə onun yanında, üçüncüsünü isə, o ikisindən çox uzaq

¹ “Biharul-ənvar”, 74/175

fasilə ilə yerə sancaraq öz səhabələrindən bunların nə demək olduğunu soruşdu.

Dedilər: “Allah və Peyğəmbəri (s) daha yaxşı bilir”.

Buyurdu: “Birinci çubuq insandır. Ona yaxın olan çubuq ömrünün axırıdır. Çata bilməyəcəyi üçüncü uzaq olan çubuqsa, onun arzularıdır. O, arzularına çatmamış ömrünün sonuna çatacaq”.¹

İmam Əli (ə) buyurub:

“Hər kəs ömür cilovunu arzuların əlinə verər və onların arxasınca gedərsə, sonda arzularının yerinə ölümünü tapacaq”².

İnsan bu gün velosiped arzusundadır və ona razıdır. Elə ki, bir neçə gün onu sürür, motosiklet arzusuna düşür. Sonra bir ucuz, sadə maşın istəyir və bu minvalla arzular bitib-tükənmədən çoxalır, dərinləşir... sonra ev, sonra villa, sonra... Ömür isə azdır, vəfa etmir. İnsan bu arzuların arxasınca düşərsə, Allahı yad etməkdən qafil olacaq.

¹ “Məcmuətül-vəram”, 1/272

² “Nəhcül-bəlağə”, 471

VI Fəsil

Əziz Peyğəmbərimizin (s)
başqa nigaranlıqları

Əziz Peyğəmbərimizin (s) başqa nigaranlıqları

1. Əziz Peyğəmbərimiz sileyi-rəhim¹ barəsində nigaran idi.

Allah-Rəsulu (s) ümmətinin sileyi-rəhimi tərک edəcəyindən narahat idi. O həzrət ümmətinin öz qohumları ilə əlaqələri kəsməsi və çətinliklərində onlara kömək etməməsindən nigaran idi.

Ənəs bu barədə nəql edir: “Bir gün Peyğəmbərimizin (s) yanına getdim. Onun həsir üzərində yatdığını gördüm. Həsinin izləri onun mübarək bədənində qalmışdı...

O həzrət mənə buyurdu: “Təksən, yoxsa kiminləsə gəlmisən?!”

Dedim ki, təkəm.

O həzrət buyurdu:

“Bil ki, mənim vəfatım yaxınlaşır. Mənim Allah və qardaşlarımla, yəni özümdən əvvəlki

¹ Yaxın və uzaq qohumlarla əlaqə saxlamaq. – Red.

peyğəmbərlərlə (ə) görüşə şövqüm çoxalıb. Mənim üçün bu dünyadan əbədi dünyaya tələsməkdən daha sevimli bir şey yoxdur. Möminin asayiş və rahatlığı yalnız onun Allahla görüşə tələsməsindədir”.

Sonra o həzrət ağladı. Soruşdum ki, nə üçün ağlayırsınız?

Buyurdu: “Necə ağlamayım?! Özümdən sonra ümmətimin başına nələr gələcəyini bilirəm”.

Dedim: “Ey Allah Rəsulu! Sizdən sonra nə baş verəcək?”

Buyurdu: *“Məndən sonra müxtəlif növ həvayı-nəflərə itaət olunacaq və qohumlarla əlaqələr kəsiləcək. (Ümmətim) Mal, sərvət və məqamı sevcək, və bidətlər zahir olacaq”*.¹

Həzrət Peyğəmbərimiz (s) yenə də buyurmuşdur:

“Mən ümmətimdən hazırda burada olanlara və olmayanlara, ana rəhimindəkilərə, ata belində olanlara və Qiyamətə qədər gələcək bütün camaata tapşırıram ki, hətta əgər aralarında bir il məsafə olsa belə, öz qohumları ilə əlaqə saxlasınlar. Çünki sileyi-rəhim dinin göstərişlərindəndir”.²

¹ “Müstədrəkül-vəsail”, 12/64

² “əl-Kafi”, 2/151

2. Əziz Peyğəmbərimiz (s)

ibadət və namaz barəsində nigaran idi.

Həzrət Peyğəmbərimiz (s) müsəlmanların ibadət və namazlarında riyakarlığa düşərək onları batil etməklərindən nigaran idi:

*“Mənim ən çox qorxduğum şey ümmətimin əməllərində riya etməsidir. Bilin ki, əməllərdə riya gizli şirkdir”.*¹

Riya Allaha qoşulan şirklərin bir növüdür. Riyakar müşrikdir.

Şidad ibn Ovs deyir: “Bir gün Peyğəmbərimizin (s) yanına getmişdim. Gördüm ki, o həzrət çox qəmlidir. Səbəbini soruşdum”.

Buyurdu: “Mən ümmətim barəsində şirkdən qorxuram”.

Ərz etdim: “Məgər ümmətiniz sizdən sonra müşrik və kafir olacaq?”

Buyurdu: “Yox, mənim ümmətim məndən sonra aya, ulduza və ya bütə sitayiş etməyəcək. Onlar əməllərində riya edəcəklər. Riya da (bir növ) şirkdir. Allah-taala Quranda buyurur:

*“Hər kəs Allaha yetişməyə ümidvardsa, gərək, əməli saleh olsun və etdiyi ibadətlərdə Allaha şirk qoşmasın”.*²

¹ İbn Əbil-hədid, “Nəhcül-bəlağənin şərh-i”, 1/ 326

² “Müstədrəkül-vəsail”, 1/109

Ümidvaram, Allah-taala bu əsəri əziz Peyğəmbərimizin (s) mübarək varlığının bərəkətinə xatir bizdən qəbul etsin və Öz höccəti İmam Zamanın (ə.f.) qəlbini bizdən razı salsın.

*“De: (İstədiyinizi) edin. Allah, Onun
Peyğəmbəri və möminlər əməllərinizi
görəcəklər. Siz qeybi və aşkarı bilən Allahın
hüzuruna qaytarılacaqsınız, O da sizə nə
etdiklərinizi xəbər verəcəkdir!”*
(“Tövbə”, 105)

İstifadə olunmuş mənbələr

1. "Biharul-ənvar", Əllamə Məclisi, Beyrut çapı, 1404.
2. "Nurus-səqələyn" təfsiri, Huveyzi;
3. "ət-Təhzib", Şeyx Tusi, Tehran çapı;
4. "əl-Xisal", Şeyx Səduq, Qum çapı;
5. "Rövzətül-vaizin", Məhəmməd ibn Qəttal Neyşaburi, Qum ç.;
6. "Şərhu Nəhcül-bəlağə", İbn Əbil-hədid, Qum ç.;
7. "Əvali əl-Ləali", İbn Əbi Cümhur Ehsai, Qum ç.;
8. "Eynül-ibrə", Seyid ibn Əhməd ib Musa Tavus, Qum ç.;
9. "Ğürərül-hikəm və dürərül-hikəm", Əbdül-vahid ibn Məhəmməd Təmimi Amədi, Qum ç.;
10. "əl-Kafi", Şeyx Yəqub Küleyni, Tehran ç.;
11. "Kəşfül-ğümmə", Əli ibn İsa İrbili, Təbriz ç.;
12. "Kəşfül-yəqin", Əllamə Hilli, Tehran ç.;
13. "Kənzül-ümmal", Müttəqi Hindi;
14. "Məcmuətu vərəm", Vərəm ibn Əbi Fəras, Qum ç.;
15. "Müstədrəkül-vəsail", Mühəddis Nuri, Qum ç.;
16. "Mən la yəhzuruhul-fəqih", Şeyx Səduq;
17. "Nəhcül-bəlağə", Seyid Rəzi;
18. "Vəsailüş-şiə", Şeyx Hürri Amuli, Qum ç.;